

Číslo: 7039/2023-2024

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 14. 02. 2024 do 16. 02. 2024 a 19. 02. 2024**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Podsadek 140, Stará Ľubovňa a Elokované pracovisko, Levočská 356/22, Stará Ľubovňa ako súčasť Základnej školy, Podsadek 140, Stará Ľubovňa	
Zriaďovateľ	Mesto Stará Ľubovňa

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Ing. Viera Kičurová, riaditeľka školy

Mgr. Martina Dicová, zástupkyňa riaditeľky školy

PaedDr. Helena Jendrichovská, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **komplexnú inšpekciu** č. 7039/2023-2024 zo dňa 12. 02. 2024 inšpekciu **vykonali**:

PaedDr. Mária Ferencová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov
RNDr. František Bočkay, školský inšpektor, ŠIC Prešov
Mgr. Adela Čebrová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov
Mgr. Zuzana Eretová, školská inšpektorka, ÚIČ Bratislava
PaedDr. Beáta Hricková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov
PaedDr. Svetlana Chomjaková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov
Mgr. Ľubomír Mitráš, školský inšpektor, ŠIC Prešov
Mgr. Alena Porvazová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov
PaedDr. Monika Ružeková, PhD. školská inšpektorka, ÚIČ Bratislava
Mgr. Ivona Staníková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov
Mgr. Mária Tuptová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, pedagogického riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania v základnej škole

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna mestská plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom slovenským, ktorú v čase školskej inšpekcie navštevovalo 419 žiakov.

Všetci žiaci školy pochádzali z marginalizovanej rómskej komunity (MRK). Škola mala zriadených 27 tried, z toho 12 tried na 1. stupni s 235 žiakmi, 5 tried na 2. stupni so 100 žiakmi a 10 špeciálnych tried (ŠT) pre žiakov s mentálnym postihnutím (MP) s 84 žiakmi. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby (ŠVVP) malo 340 žiakov, čo je z celkového počtu až 81,2 %, z toho zdravotné znevýhodnenie (ZZ) malo 90 žiakov (84 sa vzdelávalo v ŠT a 6 formou inklúzie v bežných triedach). Výučbové problémy z dôvodu sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) malo zariadením prevencie a poradenstva diagnostikovaných 250 žiakov. Povinnú školskú dochádzku v školách mimo územia Slovenskej republiky plnilo 29 žiakov. Formou individuálneho vzdelávania v domácom prostredí sa nevzdelával žiaden žiak. Škola mala zriadené elokované pracovisko (EP) vzdialené od hlavného sídla školy približne 4 km, v ktorom boli zriadené výlučne ŠT¹. V kontrolovanom subjekte nebol zriadený školský klub detí. Výchovu a vzdelávanie žiakov zabezpečovalo 40 pedagogických zamestnancov (PZ), z toho 2 školskí špeciálni pedagógovia a 4 pedagogickí asistenti (PA). Podľa vyjadrenia riaditeľky bol počet školských špeciálnych pedagógov dostatočný, avšak počet PA nepostačujúci. Škola nezamestnávala odborného zamestnanca a v aktuálnom školskom roku nemala zriadený školský podporný tím.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

PRIEBEH VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE

Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) hodnotila priebeh a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu v triedach primárneho vzdelávania na základe 32 hospitácií na hodinách slovenský jazyk a literatúra (15), anglický jazyk (3), matematika (9), prírodoveda (2), vlastiveda (1) a prvouka (2).

Slovenský jazyk a literatúra (SJJ)

Učenie sa žiaka a vyučovanie učiteľom

Komunikačné kompetencie (Graf 1) žiakov na primárnom stupni vzdelávania boli na nevyhovujúcej úrovni (28,9 %). Vplyvom nedostatočne podnetného domáceho prostredia značne ovplyvneného rómskym jazykom žiaci nedisponovali adekvátnou slovnou zásobou, ich odpovede na otázky boli prezentované stroho, jednoslovné, zväčša pomocou hodnotiacich častíc áno - nie alebo iba holou vetou. Ďalšie nedostatky sa vyskytli v nesprávnej výslovnosti či gramatických tvaroch slov, ktoré však vyučujúci korigovali. Na takmer polovici hospitovaných hodín sa žiaci nedokázali vyjadrovať plynule a len ojedinele použili odborné názvoslovie. Žiaci niektorých tried nemali osvojenú správnu techniku čítania a ani zvládnutý slabično-analytický spôsob čítania. Zväčša čítali hláskovaním a slabikovaním bez porozumenia textu. Málo príležitostí mali na preukázanie porozumenia súvislého textu, pretože učitelia zväčša preferovali nesúvislé texty (obrázky, kartičky s nápismi), v chápaní ktorých boli žiaci prevažne úspešní. Možnosť spracovávať informácie aj prostredníctvom výučbových programov na interaktívnej tabuli žiaci nemali. Príležitosť zaujať stanovisko k textu nedostali na väčšine hodín, čo negatívne vplývalo na rozvoj ich komunikačných schopností. V oblasti **poznávacích kompetencií**, ktoré dosiahli nevyhovujúcu úroveň (25,7 %), boli žiaci najúspešnejší pri riešení jednoduchých úloh na zapamätanie² a aplikáciu³, avšak negatívom

¹ EP je v sieti škôl a školských zariadení zaradené od 01. 09. 2019.

² Recitácia básničky, upevňovanie tvarov písma, delenie hlások a pod.

³ Pravopisné cvičenie – vybrané slová po s, určovanie vlastných a všeobecných podstatných mien.

edukačného procesu bola nízka miera zadávania úloh zameraných na vyššie myšlienkové procesy. Vyučujúci im úlohy zamerané na tvorivosť nezadávali na viac ako polovici sledovaných hodín a na takmer všetkých hodinách absentovali úlohy na hodnotenie. Ak však žiaci príležitosť dostali, tak tento typ úloh samostatne vyriešiť nedokázali. V rámci rozvíjania **kompetencií k celoživotnému učeniu sa**, ktorých úroveň dosahovala 30,4 %, žiaci prejavovali radosť z činností a boli vhodne motivovaní básničkami a riekankami, ktoré ich aktivizovali. Na tretine hodín boli žiaci podnecovaní ku kritickému mysleniu, avšak ich primeraná reakcia bola iba ojedinelá. Na menšej časti hodín dostali príležitosť pracovať s chybou, no samostatne ju identifikovať dokázali iba zriedka. Ak využili priestor na hodnotenie svojich alebo spolužiakových výkonov, tak ho väčšinou prezentovali spontánne, neuvážene a nekomplexne. Pokrok alebo slabé stránky nevedeli v dôsledku slabo rozvinutej slovnej zásoby pomenovať, svoj výkon hodnotili len na úrovni pocitov⁴ alebo číselnou škálou⁵. Výrazným negatívom v učení sa žiakov bolo nedostatočné rozvíjanie **občianskych kompetencií** (8,3 %), pretože na prevažnej väčšine pozorovaných hodín nedostali priestor na vyjadrenie svojich postojov a tie vôbec nedokázali odôvodniť. Nerozvíjanie tejto kompetencie zo strany učiteľov bolo značne podmienené nedostatočnými komunikačnými schopnosťami žiakov a absentujúcimi hodnotovými postojmi vyplývajúcimi z ich málo podnetného rodinného prostredia, čo zasahovalo aj do rozvíjania **sociálnych kompetencií**, ktoré dosahovali 59,5 % úspešnosť. Žiaci na viac ako jednej tretine hodín nevedeli efektívne komunikovať s učiteľom a vo vyučovacom jazyku ani so svojimi spolužiakmi. Práca v pároch alebo v tíme absentovala na viac ako polovici sledovaných hodín. Ak žiaci dostali príležitosť na skupinovú prácu, dokázali si navzájom poradiť a pomáhať, avšak pri vzájomnej komunikácii používali rómsky jazyk. Prezentovať a hodnotiť výsledky kooperácie nedokázali takmer vôbec.

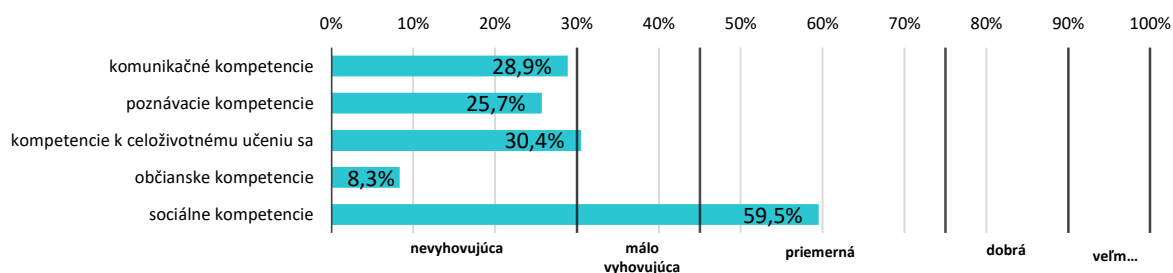
Kompenzačné opatrenia (slobodná voľba činností, individuálny prístup) pre učenie sa každého žiaka poskytovali učitelia na väčšine hospitovaných hodín. Na tretine hodín žiakom so ŠVVP pomáhali pri prekonávaní bariér v učení sa PA. Učiteľmi preferované **metódy a formy práce** zväčša smerovali k rozvíjaniu nižších myšlienkových procesov, žiakov často motivovali k učeniu sa, avšak priamym pozorovaním edukačného procesu boli zaznamenané rezervy v oblasti prehlbovania vyšších myšlienkových operácií a rozvíjania kritického myslenia žiakov. Na prehlbovanie a skvalitňovanie vedomostí používali vyučujúci didaktické hry⁶, v ktorých sa spájalo myslenie s činnosťou. Verbálny prejav vyučujúcich akceptoval spisovné normy štátneho jazyka a bol artikulačne správny. K pozitívam edukácie na hodinách SJL patrila akceptácia pravidiel nastavených vyučujúcimi, ktorí rešpektovali kultúrne osobitosti žiakov, často ich povzbudzovali a ústretovou komunikáciou prispievali k vytváraniu **atmosféry istoty a bezpečia**. Formatívnu spätnú väzbu učiteľa žiakom neposkytli na viac ako dvoch tretinách vyučovania a klasifikácia známku či slovné hodnotenie sa objavilo len ojedinele.

⁴ „Hodina sa mi páčila“. „Pracovalo sa mi dobre“. Použitie emotikonov – smajlíkov.

⁵ Hodnotenie známku: 1, 2, 3, 4, 5.

⁶ Hod' kockou; „Mucholapka“.

Graf 1 Celková úroveň posudzovaných kompetencií žiakov v predmete slovenský jazyk a literatúra v primárnom vzdelávaní

Anglický jazyk (ANJ), matematika (MAT), prírodoveda (PDA), prvouka (PVO), vlastiveda (VLA)

Učenie sa žiaka

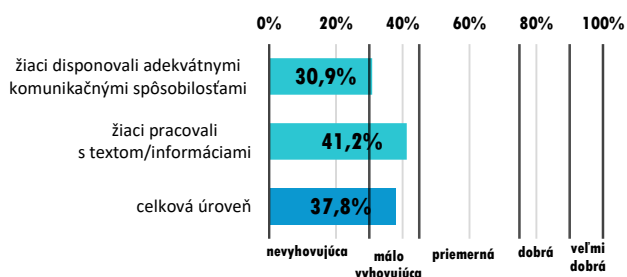
Vzdelávanie žiakov primárneho vzdelávania, ktorí v domácom prostredí a aj medzi sebou navzájom rozprávali výlučne v rómskom jazyku, bolo sťažené nízkou úrovňou ich **komunikačných schopností**, ktorá dosahovala 37,8 %. (Graf 2). Napriek snahe vyučujúcich, ktorí ich k jazykovému prejavu podnecovali na väčšine hodín, sa väčšina žiakov nedokázala vyjadrovať plynulo a súvisle. Neschopnosť súvisle sa vyjadrovať bola ovplyvnená nedostatočnou slovnou zásobou, a to aj v prípade žiakov vyšších tried primárneho vzdelávania, čo negatívne ovplyvňovalo rozvíjanie všetkých ich kľúčových kompetencií. Žiaci väčšinou porozumeli počúvaným textom, vedeli v nich vyhľadávať informácie, avšak tie boli schopní reprodukovať iba jednoslovnými odpoveďami na položené otázky. S písaným textom žiaci pracovali iba ojedinele, aj to iba čítaním inštrukcií k zadaniam v pracovných zošitoch či pracovných listoch. Pri rozvíjaní **poznávacích kompetencií**, ktoré žiaci preukázali na 29 %-nej úrovni (Graf 3), bola zo strany vyučujúcich venovaná pozornosť rozvíjaniu nižších myšlienkových procesov prostredníctvom jednoduchých úloh na zapamätanie a porozumenie učiva, ako aj na jeho aplikáciu⁷. Väčšina žiakov úlohy riešila úspešne, pri aplikačných úlohách, pri ktorých museli uplatniť verbálny prejav, si však vyžadovali pomoc vyučujúcich. Na tretine sledovaných hodín MAT boli úlohy zamerané výlučne na precvičovanie spojov jednotlivých matematických operácií prostredníctvom numerických príkladov bez zadania aplikačných úloh, pri ktorých by osvojené vedomosti uplatnili. Úlohy na vyššie myšlienkové procesy boli žiakom zadávané na menej ako štvrtine sledovaných hodín⁸. Pri ich riešení si vyžadovali pomoc učiteľov, avšak pozitívom bola ich vnútorná motivácia a radosť, ktorú pri činnostiach predovšetkým tvorivého a bádateľského charakteru prejavovali. I keď často mali problém verbálne vyjadriť svoje zistenia, v týchto prípadoch boli žiaci výraznejšie aktívnejší a spontánnejší, ako pri riešení úloh na zapamätanie. V oblasti kompetencií **k celoživotnému učeniu** (Graf 4: 34,9 %), boli žiaci pri edukácii aktívni, avšak z dôvodu nedostatočných podnetov zo strany vyučujúcich prezentovali schopnosť kriticky myslieť iba ojedinele. Naopak, pri práci s chybou boli na viac ako troch štvrtinách hodín vedení k jej identifikácii a k hľadaniu príčiny, no väčšinou neúspešne. Na sebahodnotenie svojej práce a práce spolužiakov mali žiaci vytvorený priestor na približne dvoch pätinách sledovaných hodín, no v týchto prípadoch väčšina z nich hodnotila jednoslovnou, často nevedomou, prípadne iba potvrdili hodnotenie

⁷ Napr. pomenovanie ovocia v ANJ, priradenie oblečenia podľa inštrukcií v ANJ, riešenie numerických príkladov, vyznačenie čísla na číselnej osi, triedenie prírodnín do živej a neživej prírody a pod.

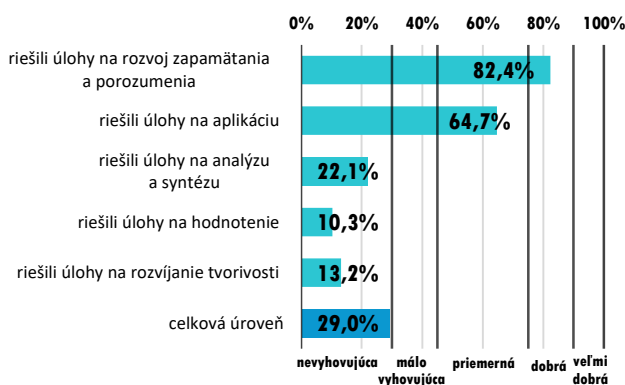
⁸ Tvorba viet podľa obrázka na hodine ANJ, pokusy na hodine PVO s rozpustnosťou látok, prognózovanie výsledkov pokusu na základe vlastných skúseností, porovnávanie hypotéz s výsledkami pokusov.

učiteľa. Najslabším článkom v edukačnom procese boli **občianske kompetencie žiakov** (Graf 5: 18,4 %), čo úzko súviselo s ich nedostatočnou schopnosťou verbálne sa vyjadrovať, ale aj s nedostatočnými skúsenosťami z bežného detského života. Priestor na prezentovanie svojich názorov bol pre žiakov vytvorený približne na dvoch tretinách hodín, avšak väčšina z nich nevedela k navodeným témam zaujať stanovisko, vyjadriť svoj názor, prípadne skúsenosť. Pozitívnejšou stránkou v oblasti **sociálnych kompetencií žiakov**, ktoré dosiahli úroveň 64,9 % (Graf 6), boli kladné vzťahy v triedach medzi učiteľmi a žiakmi a žiakmi navzájom i vzájomná tolerancia. Schopnosť navzájom spolupracovať žiaci prezentovali na takmer dvoch pätinách sledovaných hodín aj prostredníctvom úloh, ktoré riešili v skupinách⁹. Už v menšej miere mali možnosť prezentovať výsledky skupinovej práce, ale ak ten priestor dostali, tak ich nedokázali prezentovať samostatne, ale skôr iba odpoveďami na učiteľmi položené otázky.

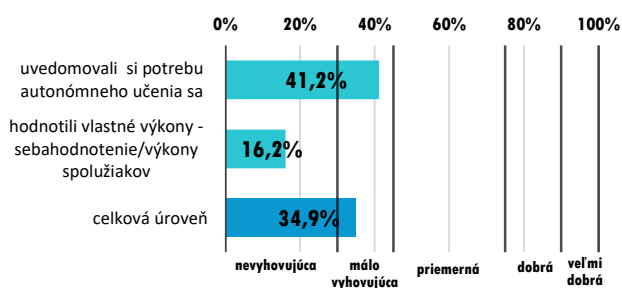
Graf 2 Rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v primárnom vzdelávaní

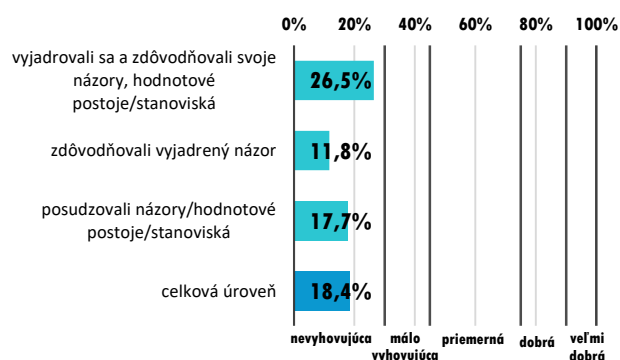
Graf 3 Rozvíjanie poznávacích kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v primárnom vzdelávaní

Graf 4 Rozvíjanie kompetencií k celoživotnému učeniu sa žiakov na sledovaných predmetoch v primárnom vzdelávaní

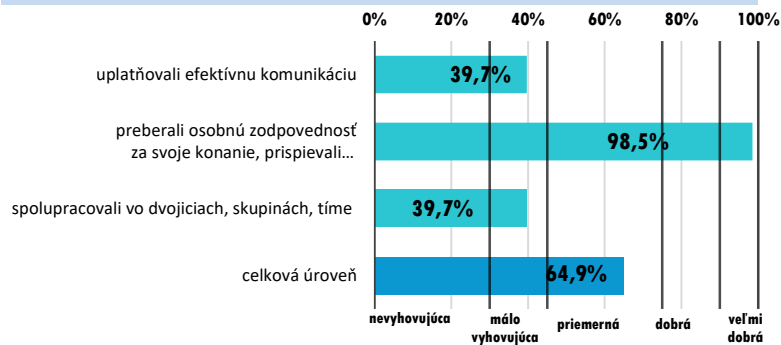

Graf 5 Rozvíjanie občianskych kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v primárnom vzdelávaní

⁹ Usporiadanie číselného radu, prognózovanie výsledkov pokusu, vyhľadávanie sčítacej rodinky, triedenie predmetov podľa miestností v byte na hodine ANJ a pod.

Graf 6 Rozvíjanie sociálnych kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v primárnom vzdelávaní

Vyučovanie učiteľom

Na väčšine hodín boli **ciele vyučovania** jasne stanovené, ojedinele na hodinách MAT, PDA a VLA učitelia ciele smerovali k vykonávaným činnostiam a nie na zmenu prípadne zdokonalenie výkonu žiaka. Na väčšej časti hodín vyučujúci vytvárali **podmienky pre učenie sa žiaka** s prihliadnutím na jeho osobitosti, a to predovšetkým uplatňovaním individuálneho prístupu učiteľa alebo PA a tiež poskytovaním predĺženého výkladu. Nedostatkom v tejto oblasti bolo iba ojedinelé využívanie diferencovania úloh, čo v niektorých prípadoch viedlo k pasivite žiakov s výraznými výučbovými problémami. Vyučujúci efektívne využívali na podporu predstavivosti žiakov rôzne učebné pomôcky¹⁰, ktoré im napomáhali pochopiť preberanú tému. Edukácia žiakov s pomocou informačno-komunikačných prostriedkov (IKT) bola realizovaná na približne dvoch pätinách sledovaných hodín, kedy žiaci na hodinách MAT a ANJ pracovali s interaktívnou tabuľou prostredníctvom výukových programov a rôznych aplikácií. **Efektívne stratégie vyučovania** boli učiteľmi uplatňované na necelej polovici vyučovacích hodín, a to predovšetkým motivovaním žiakov a na väčšine hodín aj zadávaním úloh na aplikáciu získaných poznatkov v nových navodených situáciách. Zo strany vyučujúcich nebola dostatočná pozornosť venovaná rozvíjaniu vyšších myšlienkových procesov u žiakov primeranými úlohami. Z uplatňovaných stratégií vyučovania prevažovali v práci učiteľov metódy a formy vedúce väčšinou k sprostredkovaniu informácii a v malej miere k zvyšovaniu spoluúčasti žiakov v procese učenia sa, ich angažovanosti a tiež k ich aktívnejšiemu verbálnemu prejavu. V nižších ročníkoch primárneho vzdelávania, predovšetkým na hodinách MAT, často absentovalo zážitkové učenie a tiež krátka fyzická aktivita, ktorá by eliminovala únavu a kladne ovplyvnila pozornosť žiakov. Výrazným pozitívom kontrolovaných hodín bolo vytváranie **priaznivej atmosféry**, v ktorej učitelia vhodne a s pedagogickým taktom dokázali eliminovať rušivé momenty na hodinách. V práci vyučujúcich si vyžaduje zlepšenie ich **hodnotiaca činnosť**, ktorá bola efektívna iba na približne jednej tretine sledovaných hodín. Žiaci dostávali informácie o správnosti, resp. chybovosti riešení konkrétnych úloh, avšak často bez poskytnutia spätnej väzby o úrovni ich vedomostí.

¹⁰ Číselná os; kartičky s číslami; počítadlá; obrazový materiál; skutočné predmety.

Tabuľka 1 Hodnotenie úrovni sledovaných vyučovacích predmetov podľa vzdelávacích oblastí v primárnom vzdelávaní

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Úroveň
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	nevyhovujúca úroveň
	anglický jazyk	málo vyhovujúca úroveň
Matematika a práca s informáciami	matematika	málo vyhovujúca úroveň
Človek a príroda	prvouka	priemerná úroveň
	prírodoveda	málo vyhovujúca úroveň
Človek a spoločnosť	vlastiveda	nevyhovujúca úroveň

Výrazné pozitíva

- vytváranie pozitívnej atmosféry žiakmi v triedach a akceptovanie pravidiel.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- rozvíjanie komunikačných schopností žiakov zadávaním otvorených otázok, vyžadovaním si odpovedí celou vetou, opakovaním viet, overovaním čítania s porozumením, overovaním pochopenia významu slova a pod.,
- zadávanie úloh na podnecovanie rozvoja vyšších myšlienkových procesov zameraných na analýzu, hodnotenie a tvorivosť,
- vytváranie priestoru na sebahodnotenie a hodnotenie učebných výkonov spolužiakov,
- rozvíjanie občianskych kompetencií žiakov podnecovaním k vyjadreniu a odôvodňovaniu ich názorov a postojov a vytváraním priestoru na diskusiu,
- rozvíjanie sociálnych kompetencií prostredníctvom zaraďovania kooperatívnych činností,
- uplatňovanie formatívneho hodnotenia.

Učenie sa žiakov v primárnom vzdelávaní bolo na málo vyhovujúcej úrovni.

ŠPECIALNE TRIEDY

Priebeh a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠT základnej školy ŠŠI posudzovala na základe 31 hospitácií na vyučovacích hodinách v predmetoch SJL (9), matematika (10), pracovné vyučovanie (PVC) (6), vecné učenie (VUC) (4) a VLA (2).

Sledované predmety vzdelávania v ŠT

Učenie sa žiaka

Na prevažnej väčšine sledovaných hodín v ŠT žiaci aj vzhľadom na ich ZZ nedisponovali **komunikačnými spôsobilosťami** na požadovanej úrovni. Komunikácia žiakov sa vyznačovala nespisovným jazykovým prejavom. Žiaci v malej miere reagovali na otázky vyučujúcich, nedisponovali dostatočnou slovnou zásobou, ktorá nebola primeraná ich veku. Verbálny prejav žiakov bol prevažne len jednoslovný alebo sa vyjadrovali iba holými vetami, gramaticky nesprávne a s prevahou používania rómskych alebo slangových slov. Medzi sebou komunikovali výlučne v rómskom jazyku. Rozvíjanie komunikačných kompetencií negatívne ovplyvňovala akceptácia jednoduchých a nespisovných odpovedí žiakov vyučujúcimi. Avšak rozširovanie slovnej zásoby žiakov učitelia zabezpečovali vysvetľovaním významu slov (napr. význam slova „jemnocitný“), ktorým žiaci nerozumeli. Učitelia síce vytvárali žiakom priestor

na prácu s čítaným textom, ale jeho obsahu žiaci porozumeli iba s výlučnou pomocou vyučujúcich. Prevažná väčšina žiakov porozumela počutému textu a reagovala na otázky vyučujúcich. Ojedinele vedeli samostatne reprodukovať obsah textu, prípadne vysvetliť základné informácie a kľúčové slová. Pracovať s textom a spájať širšie súvislosti obsahu textu so svojimi poznatkami zväčša dokázali rovnako iba s pomocou vyučujúcich. Hodnotiť význam a využitie informácií žiaci nedokázali. Možnosť spracovávať informácie aj prostredníctvom výučbových programov na interaktívnej tabuli žiaci dostali iba ojedinele. Písomný prejav žiakov bol v prevažnej miere neuspokojivý, zväčša dokázali dekodovať tvary písma, ale väčšina žiakov nedokázala používať správne tvary písma a z dôvodu oslabenej jemnej motoriky a zrakovo motorickej koordinácie bolo ich písmo často nečitateľné a s veľkou chybovosťou. Pri rozvíjaní **poznávacích kompetencií** žiaci preukázali schopnosť riešiť úlohy na zapamätanie, porozumenie a aplikáciu. Väčšina žiakov vedela s pomocou vyučujúceho prezentovať osvojené vedomosti, ale skôr iba krátkymi odpoveďami na otázky. Žiaci preukázali zručnosti napr. pri identifikovaní písmen, pri písaní vlastných podstatných mien a svoje vedomosti využili s pomocou vyučujúcich a názorných pomôcok v úlohách na precvičenie a jednoduchú aplikáciu. Pri rozvíjaní **kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu** boli pozitívne zistenia v oblasti motivácie pre získavanie nových vedomostí, čo žiaci preukázali prevažne svojím aktívnym zapájaním sa do učenia a zväčša aj reakciami na podnety učiteľa. K záujmu o vyučovacie predmety a zvyšovaniu vnútornej motivácie žiakov k učeniu sa prispievalo zmysluplné využívanie učebných pomôcok na všetkých sledovaných hodinách. Prevažná väčšina žiakov si nedokázala uvedomiť chybu, výrazné nedostatky mali žiaci v preukázaní schopnosti sebahodnotenia a hodnotenia spolužiakov, kedy nedokázali samostatne posúdiť svoju prácu, pomenovať svoje silné alebo slabé stránky a rovnako nedokázali samostatne a objektívne vyhodnotiť činnosti spolužiakov. Väčšina žiakov napriek podnecovaniu učiteľmi mala výrazný problém diskutovať, vyjadriť svoj názor a podporiť ho vhodným argumentom, čo signalizovalo nízku úroveň ich **občianskych kompetencií**. Žiaci mali zábrany vyjadriť svoj hodnotový postoj, nediskutovali o svojich postojoch a názoroch, a to ani na hodinách VUC či na hodine PVC. Rozvíjanie tejto kompetencie bolo negatívne ovplyvnené nerozvinutou slovnou zásobou žiakov. Učitelia žiakov často povzbudzovali a ústretovou komunikáciou prispievali k vytváraniu atmosféry istoty a bezpečia. Osvojené **sociálne kompetencie** žiaci preukazovali predovšetkým rešpektovaním pravidiel správania a priateľskými vzájomnými vzťahmi, avšak pri riešení úloh v skupinách, ktoré im boli zadávané na takmer dvoch pätinách sledovaných hodín, nedokázali preberať zodpovednosť za ich plnenie, efektívne spolupracovať a ani prezentovať výsledky spoločnej práce.

Vyučovanie učiteľom

Na sledovaných vyučovacích hodinách učitelia svojím prístupom poskytovali **podporné stimuly** pre učenie sa každého žiaka a prispôbovali metódy a formy práce, avšak učenie sa žiakov limitovala zriedkavo uplatňovaná možnosť voľby učebnej činnosti zohľadňujúcej ich individuálne schopnosti. Učiteľmi formulované ciele boli žiakom zrozumiteľné. Učitelia ich v sledovaných oblastiach orientovali hlavne na osvojenie si základných poznatkov. V priebehu vyučovacej hodiny priebežne kontrolovali plnenie stanovených cieľov. Názornosť edukácie bola dostatočne zabezpečená, vyučujúci motivovali žiakov rozhovorom o preberanej téme, ktorú sa im snažili priblížiť cez praktické príklady zo života, používali pojmové mapy, vyrobené pracovné listy, kocky, učebnice a rôzny ďalší textový a obrazový materiál, ktorý podporoval predstavivosť a ľahšiu pochopiteľnosť učiva. Informačné pomôcky technického charakteru (dataprojektor, interaktívnu tabuľu, prehrávač) vyučujúci využívali skôr ako názornú pomôcku,

ale k ich zmysluplnému využívaniu žiakov viedli iba na necelú štvrtinu hodín. **Efektívne stratégie vyučovania** boli učiteľmi uplatňované na väčšine hodín a boli zamerané prevažne na motiváciu žiakov v procese učenia sa. Na vyvedenie a pochopenie učiva zadávali žiakom primerané úlohy, avšak iba na menej ako polovici hodín to boli aj úlohy smerujúce k aktívnemu učeniu sa (objavovanie, experimentovanie). Vyučujúci zaistovali svojím prístupom k žiakom **vhodné pracovné podmienky, vytvárali pozitívnu pracovnú atmosféru** a pracovné a bezpečné prostredie. Na približne dvoch tretinách sledovaných hodín učitelia aplikovali **formatívne** hodnotenie a poskytli žiakom konštruktívnu spätnú väzbu, hodnotenie žiakov zohľadňovalo ich individuálne možnosti a bolo orientované na osobný pokrok žiaka. Iný spôsob hodnotenia nebol na sledovaných hodinách uplatnený.

Učenie sa žiakov v špeciálnych triedach bolo na priemernej úrovni.

NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

Priebeh a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu v triedach nižšieho stredného vzdelávania ŠŠI posudzovala na základe 31 hospitácií na hodinách SJL (7), ANJ (8), MAT (5), informatiky (INF) (2), geografie (GEO) (2), biológie (BIO) (2), chémie (CHE) (3) a občianskej náuky (OBN) (2).

SJL

Učenie sa žiaka a vyučovanie učiteľom

Na kontrolovaných hodinách žiaci preukázali **komunikačné kompetencie** (Graf 7) na málo vyhovujúcej úrovni (34,5 %). Verbálny prejav žiakov bol nerozvinutý, gramaticky aj často artikulačne nesprávny a vo veľkej miere ovplyvnený rómskym jazykom. V priebehu edukácie väčšinou žiaci reagovali spontánne, avšak na otázky a podnety od vyučujúcich často odpovedali iba krátkym slovným spojením. Svoje poznatky prezentovali prevažne stručne a nesúvisle, pričom z väčšej časti uplatňovali odbornú terminológiu prostredníctvom jednoslovných pomenovaní. Komunikačné zručnosti žiakov učiteľky prevažne stimulovali kladením zreteľne formulovaných otázok, nabádaním k tvorbe krátkeho súvislého prejavu, ako aj upozorňovaním na správnu výslovnosť. V prípade nedostatočného porozumenia pokynov im vyučujúce zadanie opakovane vysvetlili a doplnili nápovednými inštrukciami. Pri práci so súvislými alebo nesúvislými textami žiaci vedeli väčšinou objasniť význam pojmov, porozumeli obsahu textov a prevažne dokázali v nich vyhľadať explicitne, ako aj implicitne uvedené informácie. Na väčšine sledovaných hodín však obsahy textov nedokázali analyzovať alebo im nebol vytvorený priestor na posudzovanie i hodnotenie informácií z textov a vyvodzovanie záverov, čím sa primerane nestimuloval rozvoj ich komunikačných kompetencií. Čitateľskú gramotnosť vyučujúce rozvíjali väčšinou motivačným rozhovorom o počutí textu, ako aj podnecovaním žiakov k jeho ústnemu sumarizovaniu. Príležitosť pracovať s výučbovými programami žiaci nedostali na viac ako polovici sledovaných hodín, čím neboli dostatočne rozvíjané ich kompetencie v oblasti využívania informačno-komunikačných technológií (IKT). Na málo vyhovujúcej úrovni (30,4 %) žiaci prejavili **poznávacie kompetencie**. Najčastejšie im boli zadávané predovšetkým jednoduché úlohy na zapamätanie a porozumenie, ako aj na aplikáciu¹¹ osvojených vedomostí, pri riešení ktorých boli úspešní. Miera rozvíjania vyšších myšlienkových procesov žiakov však bola nízka. Na viac ako polovici

¹¹ Určovanie predložiek vo vetách; pravopisné cvičenia, časovanie slovies a pod.

hodín riešili úlohy na rozvoj analytického myslenia¹², počas ktorých však len v minimálnej miere dokázali vykonávať rozbor informácií a na základe vlastných poznatkov vedeli hľadať medzi nimi súvislosti. Úlohy stimulujúce ich vyššie kognitívne procesy so zameraním na hodnotenie¹³ a rozvoj tvorivosti¹⁴ boli žiakom zadávané iba ojedinele, v dôsledku čoho ich poznávacie kompetencie neboli rozvíjané komplexne. V priebehu edukačného procesu boli prevažne iniciatívni, zapájali sa doň vlastnou aktivitou, primerane reagovali na podnety učiteliek, avšak na viac ako tretine hodín nepreukázali schopnosť kriticky myslieť. V oblasti hodnotenia a sebahodnotenia žiaci na viac ako polovici hodín nedokázali hodnotiť výsledky aktivít spolužiakov s uvedením adekvátnych argumentov a taktiež im z väčšej časti nebolo umožnené reflektovať svoj učebný výkon, čím nemali možnosť komplexne rozvíjať svoje **spôsobilosti k celoživotnému učeniu sa**. Najvýraznejším nedostatkom v edukácii žiakov bolo rozvíjanie ich **občianskych kompetencií**, ktorých úroveň bola nevyhovujúca (2,7 %). Na viac ako polovici hodín nemali vytvorený dostatočný priestor na diskusiu v súvislosti s navodenou témou a taktiež im nebolo umožnené k jednotlivým témam vyjadrovať svoje názory či stanoviská. Počas vyučovania sa správali pokojne, disciplinovane, rešpektovali pokyny učiteliek a tolerovali sa navzájom, čím sa podieľali na vytváraní pozitívnej atmosféry v triede. Rozvíjanie **sociálnych kompetencií**, ktoré dosiahli 56,1 %-nú úspešnosť, bolo uplatňované prostredníctvom práce vo dvojiciach, resp. v skupinách, kedy žiaci navzájom kooperovali, vzájomne si radili a akceptovali dohodnuté pravidlá. Na viac ako dvoch tretinách hodín však nedokázali prezentovať výsledky spoločných činností a taktiež im zväčša nebol poskytnutý priestor na argumentáciu a zdôvodňovanie. V priebehu vyučovacieho procesu boli zo strany učiteliek prevažne uplatňované **komenpačné opatrenia** zohľadňovaním individuálnych potrieb žiakov a rešpektovaním ich pracovného tempa. **Efektívne stratégie vyučovania** učiteľky uplatňovali na takmer dvoch tretinách hodín kombináciou aktivizujúcich metód a foriem práce¹⁵, prostredníctvom ktorých motivovali žiakov k učeniu sa. V nedostatočnej miere však vyučujúce využívali stratégie vyučovania smerujúce k rozvíjaniu vyšších kognitívnych procesov predovšetkým v oblasti hodnotenia a tvorivosti. Jazykový prejav učiteliek bol kultivovaný a ich vyjadrovanie bolo spisovne správne s ovládaním noriem spisovného jazyka. **Atmosféru istoty a psychického bezpečia** vytvárali vyučujúce svojím empatickým a ústretovým prístupom k žiakom, zabezpečovaním dodržiavania dohodnutých pravidiel vzájomnej komunikácie, ako aj uplatňovaním intervencií podporujúcich pozitívne vzťahy.

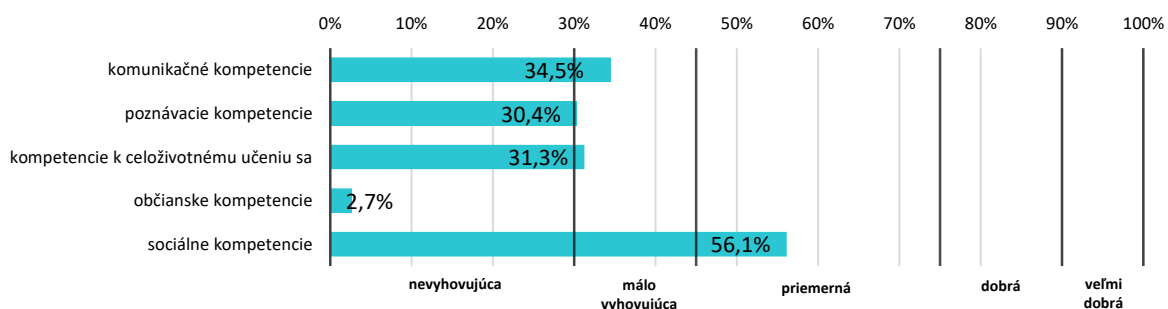
¹² Analýza literárnej ukážky po obsahovej a formálnej stránke; špecifikovanie gramatických javov; identifikovanie žánrových znakov bájí; analýza konania literárnych postáv a pod.

¹³ Posudzovanie správnosti, resp. nesprávnosti tvrdení.

¹⁴ Tvorba plagátov.

¹⁵ Brainstorming; hranie rolí; situačná metóda.

Graf 7 Celková úroveň posudzovaných kompetencií žiakov v predmete slovenský jazyk a literatúra v nižšom strednom vzdelávaní

ANJ, MAT, INF, CHE, GEG, BIO, OBN

Učenie sa žiaka

Na sledovaných hodinách žiaci nedisponovali adekvátnymi a veku primeranými **komunikačnými kompetenciami** (Graf 8), o čom svedčí aj dosiahnutá 25,7 %-ná úroveň. Žiaci neboli podnecovaní k plynulej a samostatnej komunikácii s učiteľom, ani so spolužiakmi. Ich ústny prejav bol strohý, prakticky nerozvinutý. Príčinou bolo aj to, že často nerozumeli otázky, učiteľ ju musel dovysvetliť na príkladoch. Základné odborné pojmy preberaných tém vedeli spisovne používať na hodinách BIO (napr. časti tráviacej sústavy, názvy vodných bezstavovcov) a na hodinách OBN (napr. symboly obce, druhy náboženstiev), avšak iba v jednoslovných odpovediach. Učitelia žiakov motivovali k odpovediam, no kládli iba uzatvorené otázky, nepodnecovali žiakov k odpovediam celou vetou, alebo opakovaním viet nahlas. V priebehu edukácie pracovali so súvislými alebo nesúvislými textami prevažne v printovej podobe, ktoré im vyučujúci poskytli najčastejšie formou pracovných listov. Väčšinou textu porozumeli, na menšej časti hodín dokázali informácie i vyhľadávať a s pomocou učiteľa aj čiastočne reprodukovat', avšak na troch štvrtinách hodín ani nedostali príležitosť nad textami kriticky uvažovať, hodnotiť ich obsah alebo vyvodzovať závery. Na nevyhovujúcej úrovni (17,5 %) boli preukázané aj **poznávacie kompetencie** žiakov (Graf 9). Vyučujúci im na každej hospitovanej hodine vytvárali príležitosti na riešenie úloh zameraných na zapamätanie a porozumenie, ktoré väčšinou zvládli, avšak vyriešiť úlohy na aplikáciu nedokázali približne na polovici kontrolovaných hodín. Príklady stimulujúce vyššie myšlienkové procesy, ktoré boli vyučujúcimi zadávané v menšej miere, žiaci samostatne vyriešiť nedokázali. Úlohy zamerané na analýzu¹⁶ riešili žiaci len na niektorých hodinách MAT, CHE, GEG, na hodnotenie¹⁷ len na 1 vyučovacej hodine MAT a 1 hodine CHE a úloha zameraná na tvorivosť¹⁸ im bola zadaná len na 1 hodine BIO. Riešenie zadaní zameraných na vyššie myšlienkové procesy úplne absentovalo v predmetoch OBN, INF a ANJ. Rozvíjanie **kompetencií k celoživotnému učeniu sa** žiakov (Graf 10) dosahovalo taktiež nevyhovujúcu úroveň (28,1 %). Žiaci síce boli zaujatí výučbou a zaangažovaní do procesu učenia a rôznych aktivít, avšak v menšej miere prejavili schopnosť uvedomiť si chyby, ktoré síce s pomocou učiteľov vedeli identifikovať, no len zriedka ich dokázali samostatne odstrániť. Priestor na rozvíjanie kritického myslenia nebol žiakom

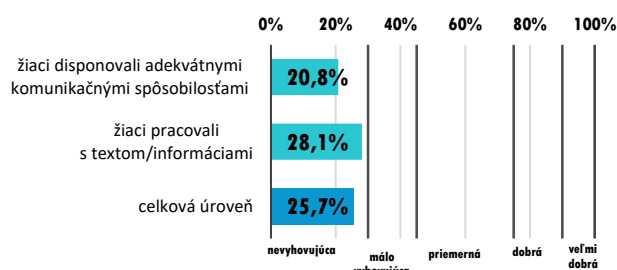
¹⁶ Analýza vzájomnej polohy priamky a kružnice; analýza úloh z praxe na výpočet objemu a povrchu telies; analýza a skúmanie vlastností chemických látok; analýza údajov zo slepej mapy.

¹⁷ Negatívny vplyv nesprávnej stravy človeka; praktické úlohy na výpočet objemu priestorových útvarov.

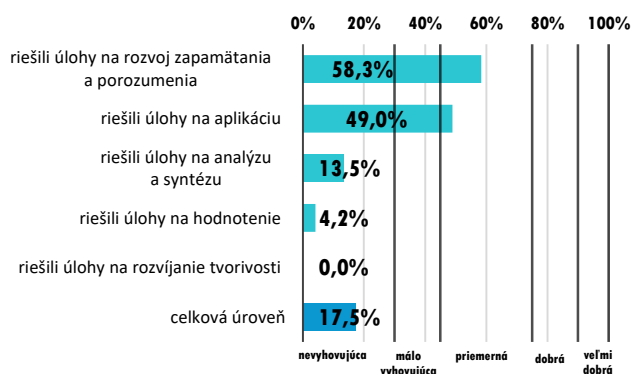
¹⁸ Dorozprávať príbeh.

vytvorený na väčšine hospitovaných hodín. Slabou stránkou vyučovania bol aj proces sebahodnotenia žiakov a hodnotenia výkonov spolužiakov, pretože na približne troch štvrtinách hodín žiaci nedostali príležitosť posúdiť svoj učebný výkon a ani ohodnotiť výkony spolužiakov. Hodnotiace procesy úplne absentovali na vyučovaní predmetov OBN a INF. Vzhľadom na rozvoj jednotlivých kompetencií žiakov boli na vyučovacích hodinách najmenej zdokonaľované **občianske kompetencie** (Graf 11), ktoré dosiahli iba 5,2 %-nú úspešnosť, čo úzko súviselo aj s nedostatočnými komunikačnými zručnosťami žiakov a s učiteľmi preferovaným frontálnym vyučovaním. Na hospitovaných hodinách žiaci dostávali príležitosť vyjadrovať svoje postoje a názory k určitým témam len minimálne a takmer vôbec im nebol daný priestor na zdôvodňovanie vlastných hodnotových postojov. **Sociálne kompetencie** (Graf 12) žiaci preukázali na priemernej úrovni (58,4 %). V priebehu vyučovania síce akceptovali dohodnuté pravidlá správania sa, korigovali vlastné konanie a prispievali tak k priaznivej triednej klíme, avšak taktiež z dôvodu nedostatočne rozvinutých komunikačných kompetencií nedokázali na väčšine hodín efektívne komunikovať s vyučujúcimi. Skupinová práca alebo práca vo dvojiciach bola realizovaná približne na polovici hodín, kedy žiaci preukázali schopnosť preberať spoluzodpovednosť za plnenie úloh a kooperovať navzájom, avšak takmer výlučne v rómskom jazyku. Výsledok skupinovej práce žiaci prezentovali len na polovici týchto hodín, pričom priestor na jeho zdôvodnenie im bol poskytnutý iba sporadicky. Vo vyučovacom predmete OBN nebola práca v skupinách vôbec realizovaná.

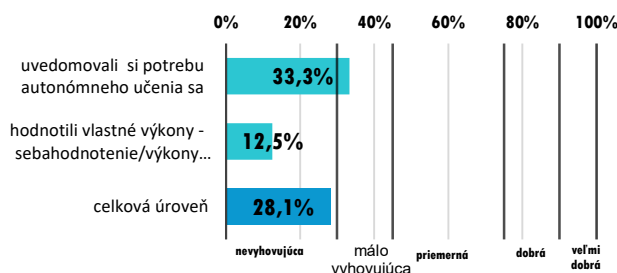
Graf 8 Rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v nižšom strednom vzdelávaní

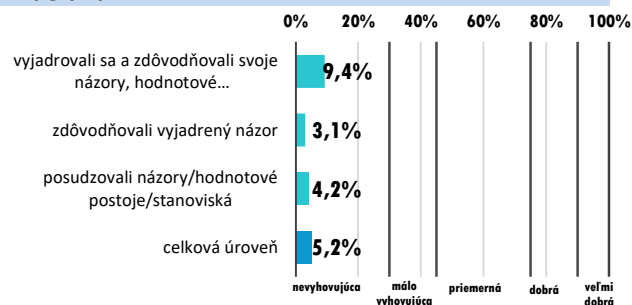
Graf 9 Rozvíjanie poznávacích kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v nižšom strednom vzdelávaní

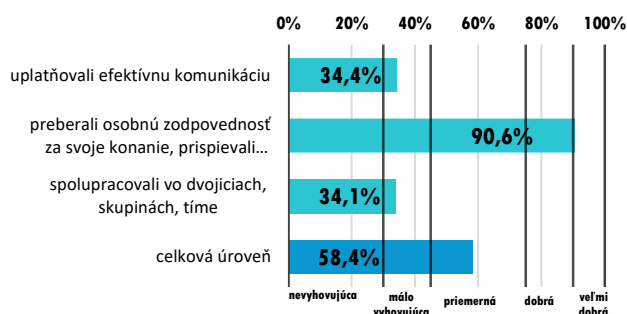
Graf 10 Rozvíjanie kompetencií k celoživotnému učeniu sa žiakov na sledovaných predmetoch v nižšom strednom vzdelávaní

Graf 11 Rozvíjanie občianskych kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v nižšom strednom vzdelávaní

Graf 12 Rozvíjanie sociálnych kompetencií žiakov na sledovaných predmetoch v nižšom strednom vzdelávaní

Vyučovanie učiteľom

Vyučujúci úlohy pre žiakov síce nediferencovali, avšak zohľadňovaním individuálnych potrieb žiakov a rešpektovaním ich tempa v učení sa na všetkých kontrolovaných hodinách poskytovali **podporné stimuly pre učenie sa každého žiaka**. Materiálne prostriedky vyučovania uľahčujúce predstavivosť boli vyučujúcimi vhodne využité takmer na každej hospitovanej hodine. Na väčšine sledovaných hodín učitelia nevyužívali zmysluplne didaktickú techniku vrátane IKT a neviedli k jej zmysluplnému využitiu ani žiakov. Miera uplatňovania **efektívnych stratégií vyučovania** bola nižšia. Učitelia vždy vytvárali žiakom priestor preukázať poznávacie kompetencie na úrovni zapamätania a porozumenia a takmer vždy aj pre aplikovanie získaných vedomostí v bežných životných situáciách, avšak na takmer dvoch tretinách kontrolovaných hodín nepoužívali metódy a formy práce smerujúce k rozvíjaniu kritického myslenia žiakov. V edukačnom procese takmer úplne absentovali úlohy na hodnotenie a tvorivosť. Bádateľské metódy vyučovania na pozorovaných hodinách využité neboli. Pozitívom všetkých sledovaných hodín bola pracovná **atmosféra definovaná istotou a bezpečím**, kedy pedagógovia vytvárali priestor pre aplikovanie prosociálnych zručností smerujúcich k sebadôvere a zodpovednosti za svoje konanie. **Formatívne hodnotenie** výkonov žiakov a klasifikáciu so zdôvodnením vyučujúci uplatňovali iba zriedka, čím žiakom len v malej miere poskytovali spätnú väzbu a motivovali ich k napredovaniu v učení sa.

Tabuľka 2 Hodnotenie úrovni sledovaných vyučovacích predmetov podľa vzdelávacích oblastí v nižšom strednom vzdelávaní

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Úroveň
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	málo vyhovujúca úroveň
	anglický jazyk	nevyhovujúca úroveň
Matematika a práca s informáciami	matematika	málo vyhovujúca úroveň
	informatika	nevyhovujúca úroveň
Človek a príroda	chémia	málo vyhovujúca úroveň
	biológia	málo vyhovujúca úroveň
Človek a spoločnosť	geografia	málo vyhovujúca úroveň
	občianska náuka	nevyhovujúca úroveň

Výrazné pozitíva

- vytváranie atmosféry istoty a psychického bezpečia.

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie

- rozvíjanie komunikačných spôsobilostí vytváraním priestoru pre súvislejší jazykový prejav žiakov,
- rozvíjanie občianskych kompetencií žiakov vytváraním priestoru na vyjadrovanie a zdôvodňovanie vlastných názorov i na posudzovanie hodnotových postojov spolužiakov,
- zadávanie úloh na rozvoj vyšších myšlienkových procesov zameraných na analýzu, hodnotenie a tvorivosť,
- vytváranie priestoru na sebahodnotenie a hodnotenie učebných výkonov spolužiakov,
- diferencovanie úloh pre žiakov na základe ich individuálnych schopností,
- do edukačného procesu vhodne zaraďovať bádateľsky zamerané vyučovacie aktivity,
- uplatňovanie formatívneho hodnotenia.

Učenie sa žiakov v nižšom strednom vzdelávaní bolo na nevyhovujúcej úrovni.

RIADENIE ŠKOLY

Základnými dokumentmi školy, podľa ktorých prebiehala edukácia žiakov, **boli školský vzdelávací program (ŠkVP)** pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie a ŠkVP pre primárne vzdelávanie žiakov s MP so spoločným názvom *Aby každý žiak zažil v škole úspech*. Štruktúra oboch dokumentov zodpovedala ustanoveniam školského zákona. Základné ciele výchovy a vzdelávania vychádzali z cieľov stanovených v štátnom vzdelávacom programe a vo vzdelávacom programe pre žiakov s MP a boli zamerané na osvojenie vedomostí a zručností žiakov vo všetkých vzdelávacích oblastiach s cieľom získať také vedomosti, ktoré by žiakov z MRK motivovali po ukončení základnej školy pokračovať v štúdiu. Vlastné ciele zadefinované v ŠkVP pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie boli orientované okrem iného aj na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti, na vytváranie priestoru pre rozvíjanie talentu, na vzdelávanie v oblasti zdravej výživy, aktívneho využívania voľného času, ako aj na rozvíjanie sociálnych kompetencií v oblasti spolupráce a priateľských vzťahov. Škola taktiež prostredníctvom cieľov výchovy a vzdelávania deklarovala rozvíjať u žiakov kognitívne schopnosti aktívnym riešením problémov a vytváraním priestoru pre tvorivé a kritické myslenie, čo sa však na sledovaných hodinách nepotvrdilo¹⁹. V ŠkVP pre primárne vzdelávanie žiakov s MP škola konkretizovala ciele podľa stupňov ich MP, pričom sa vo veľkej miere zameriavala na rozvíjanie psychomotorických procesov, na pripravenosť žiakov na praktický život, na schopnosť nadväzovať dobré vzťahy v kolektíve a v neposlednom rade na osvojenie sebaobslužných a hygienických návykov.

Súčasťou ŠkVP boli **učebné plány (UP)** pre primárne vzdelávanie, vrátane primárneho vzdelávania pre žiakov s MP, a nižšie stredné vzdelávanie, ktoré vzdelávacími oblasťami a počtom vyučovacích hodín rešpektovali rámcové UP príslušného štátneho vzdelávacieho programu a vzdelávacieho programu pre žiakov s MP. V primárnom stupni vzdelávania boli disponibilné hodiny v každom ročníku využité výlučne na posilnenie predmetu SJL. Podobne bol predmet SJL posilnený aj v každom ročníku na nižšom strednom stupni vzdelávania a posilnené boli aj predmety MAT v 5., 6., 7. a 9. ročníku a v 7. - 9. ročníku bol zavedený ako

¹⁹ Úlohy tvorivého charakteru boli zadávané iba približne na jednej pätine hodín a kritické myslenie žiakov bolo podnecované na menej ako dvoch pätinách hodín.

druhý cudzí jazyk ruský jazyk. V UP pre žiakov s MP disponibilnými hodinami vo variante A boli posilnené predmety MAT, SJL a PVC vo všetkých ročníkoch, VUC v 1. - 3. ročníku a VLA v 5. ročníku. Vo variante B posilnili predmety MAT a PVC vo všetkých ročníkoch, SJL v 7.–10. ročníku a rozvoj grafomotorických zručností (RGZ) v 1.-5. ročníku a vo variante C vyučovacie predmety VUC a PVC vo všetkých ročníkoch, RGZ v 5.-10. ročníku a INF v 7.-10. ročníku. Vzhľadom na nízku komunikačnú úroveň žiakov z MRK škola vhodne modifikovala UP posilnením predmetu SJL v každom ročníku primárneho vzdelávania vrátane žiakov s MP, ako aj nižšieho stredného vzdelávania, čo sa však pozitívne neprejavilo na sledovaných hodinách. Organizáciu vyučovania mala škola konkretizovanú vo vlastných poznámkach k jednotlivým UP, ktoré obsahovali informácie o špecifikách organizácie vyučovania, podmienkach spájania žiakov do skupín a tiež o spôsoboch využitia disponibilných hodín.

Súčasťou ŠkVP boli **učebné osnovy** (UO) vyučovacích predmetov primárneho i nižšieho stredného vzdelávania, ktoré boli totožné so vzdelávacími štandardami jednotlivých vyučovacích predmetov. Obsah vzdelávania posilnených predmetov nebol rozšírený, priradené disponibilné hodiny boli využité na skvalitnenie výkonu žiaka. UO predmetov vyučovaných v ŠT boli vo všetkých ročníkoch rozpracované v rozsahu stanovenom v príslušnom vzdelávacom programe pre žiakov s MP. Obsahovali charakteristiku a ciele predmetu, obsah vzdelávania, stratégie vyučovania, učebné zdroje, hodnotenie žiakov, ako aj ich kľúčové kompetencie.

V ŠkVP boli zadefinované ciele jednotlivých **prierezových tém**, pričom plnenie ich obsahu bolo začlenené do obsahovo blízkych vyučovacích predmetov a aj do rôznych foriem vzdelávania²⁰.

Škola prostredníctvom ŠkVP informovala verejnosť, že je otvorená pre všetky kategórie žiakov so špeciálnymi potrebami. Pre žiakov zo **SZP** deklarovala vytvárať podnetné a podporné prostredie so zabezpečením ich rovnakého prístupu ku kvalitnému vzdelaniu prostredníctvom eliminovania alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia. V dokumente škola ďalej deklarovala, že pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania uplatňovali najmä prispôsobenie metód a foriem vyučovania osobitostiam tejto skupiny žiakov tak, aby boli v procese edukácie podporovaní a motivovaní. **Dokumentácia žiakov so ZZ**, ktorých škola vzdelávala v ŠT na základe diagnostiky zariadenia prevencie a poradenstva a na základe žiadosti zákonných zástupcov, bola aktualizovaná a vypracovaná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Všetky predložené dokumenty boli aktuálne a podpísané zákonnými zástupcami. Pre žiakov so ZZ v bežných triedach vzdelávaných formou inklúzie učiteľia v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom vypracovali náležitú dokumentáciu vrátane individuálnych vzdelávacích programov (IVP). Z obsahu IVP žiakov vyplynulo, že škola akceptovala odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie, špecifikovala dlhodobé i krátkodobé ciele edukácie a spôsoby hodnotenia žiakov. V dokumente boli tiež zaznamenané zmeny v organizácii vyučovania, zabezpečenie kompenzačných a špeciálnych učebných pomôcok a aj metodické postupy na dosiahnutie cieľov v edukácii podľa aktuálnych potrieb žiakov. Rešpektovanie kultúrnych aj individuálnych osobitostí žiakov zo SZP a so ZZ bolo ŠŠI zaznamenané na takmer všetkých sledovaných hodinách.

ŠkVP bol pred vydaním prerokovaný v pedagogickej rade a v rade školy.

²⁰ Účelové cvičenie; didaktické hry; kultúrne vystúpenia pri príležitosti Dňa matiek alebo Medzinárodného dňa Rómov; výlety; besedy; prednášky.

Kontrolovaný subjekt mal prehľadne vypracovaný aktuálny súbor dokumentov²¹, ktorý súvisel s procesom výchovy a vzdelávania, s riadením a s organizáciou školy. **Pedagogická a ďalšia dokumentácia** školy bola vedená na formulároch podľa vzorov schválených ministerstvom školstva a v súlade s platnými právnymi predpismi. Interné smernice boli po obsahovej stránke prispôsobené podmienkam školy a dávali predpoklad na spoločný postup zamestnancov pri realizovaní jednotlivých činností. Pozitívom bola vysoká výpovedná hodnota zápisníc poradných orgánov riaditeľky školy, v ktorých boli jasne zadané závery a prijímané opatrenia a odporúčania. K obsahu všetkých zásadných dokumentov a interných smerníc sa mali možnosť začiatkom školského roka vyjadriť PZ na pedagogickej rade.

Plán profesijného rozvoja PZ vychádzal z cieľov stanovených v ŠkVP, zohľadňoval potreby školy i individuálne záujmy učiteľov. Riaditeľka školy vydala plán po prerokovaní v pedagogickej rade a so súhlasom zriaďovateľa. Podľa jej vyjadrenia bolo vzdelávanie PZ v plnej miere podporované, avšak v prvom rade boli prioritou vzdelávacie aktivity súvisiace s potrebami školy. V aktuálnom školskom roku v rámci aktualizácie vzdelávania kontrolovaný subjekt plánuje školenie v oblasti inklúzie, v koncepcii mastery learning u žiakov z MRK, v oblasti rozvíjania kreatívneho myslenia, využitia efektívnych stratégií na podporu aktívneho učenia sa žiakov aj uplatňovania personalizovaného vyučovania. Počas ostatných dvoch rokov sa vyučujúci zamerali na vzdelávanie v oblasti inovácie foriem a metód v edukácii, metodiky a tvorby textových študijných materiálov, pedagogickej diagnostiky žiaka a tiež prevencie a eliminácie sociálno-patologických javov. ŠŠI priamou hospitačnou činnosťou zistila, že absolvované vzdelávanie PZ v oblasti inovácií foriem a metód vo vzdelávaní malo pozitívny dopad pri uplatňovaní efektívnych stratégií na dvoch tretinách sledovaných hodín, pričom vyššia miera ich využitia bola zaznamenaná v ŠT. Uplatňovanie inkluzívneho prístupu školskí inšpektori zaznamenali na takmer všetkých hospitovaných hodinách. Vedúci PZ absolvovali funkčné vzdelávanie a riaditeľka školy sa podľa vlastného plánu manažérskeho rozvoja plánuje vzdelávať v oblasti leadershipu a internej evalvácie školy.

Riaditeľka školy vydávala **rozhodnutia vo veciach** podľa platného právneho predpisu. V školských rokoch 2022/2023 a 2023/2024 vydala rozhodnutia o prijatí žiaka do školy, o prijatí žiaka prestupom, o oslobodení žiaka od povinnosti dochádzať do školy²², o oslobodení žiaka od vzdelávania sa v jednotlivých vyučovacích predmetoch²³ a o povolení plniť povinnú školskú dochádzku mimo územia Slovenskej republiky. Všetky rozhodnutia boli riaditeľkou školy vydané na základe právnym predpisom stanovených podkladov. V aktuálnom školskom roku sa 29 žiakov²⁴ vzdelávalo mimo územia Slovenskej republiky, pričom v predchádzajúcom školskom roku nebola riaditeľke školy doručená od zákonných zástupcov týchto žiakov žiadna žiadosť o vykonanie komisionálnych skúšok.

²¹ Triedne knihy; katalógové listy; školský poriadok; organizačný poriadok; interné smernice týkajúce sa šikanovania, riešenia sťažností, vedenia pedagogickej dokumentácie; kritéria hodnotenia zamestnancov školy a žiakov; dokumentácia súvisiaca s výchovou a vzdelávaním žiakov so ZZ a zo SZP; zápisnice zo zasadnutí poradných orgánov školy a pod.

²² Podľa § 24 ods. 2 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²³ Všetky rozhodnutia sa týkali predmetu telesná a športová výchova.

²⁴ Z toho 3 žiakom bolo vydané rozhodnutie o povolení plniť povinnú školskú dochádzku mimo územia Slovenskej republiky v aktuálnom školskom roku.

Riaditeľka školy pri dosahovaní jednotného postupu školy v oblasti riadenia výchovy a vzdelávania využívala odbornú pomoc **metodických orgánov**²⁵ (MO). Ich činnosť bola realizovaná na základe vypracovaných a schválených plánov práce, ktoré boli zamerané predovšetkým na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov, zdokonaľovanie profesijných kompetencií učiteľov a na zvyšovanie úrovne edukačného procesu. Z predloženej dokumentácie a z rozhovorov s vedúcimi MO vyplynulo, že sa na zasadnutiach zaoberali problémami, ktoré vnímali ako prioritné²⁶. Členovia MO identifikovali nedostatky, prijímali opatrenia na ich odstránenie a následne overovali ich efektívnosť. Vedúci PZ podporovali činnosť MO v škole, pravidelne sa zúčastňovali zasadnutí a závery vnímali ako odbornú pomoc pri skvalitňovaní práce školy v oblasti edukácie žiakov, čoho dôkazom bolo aj delegovanie vedúcich MO na vykonávanie kontrolnej činnosti zameranej na kvalitu edukácie vo vybraných predmetoch. PZ si na zasadnutiach vymieňali skúsenosti zo vzdelávacích aktivít a samotnú činnosť MO vnímali ako koordinovanie spoločných postupov pri plnení úloh a napĺňaní výchovno-vzdelávacích cieľov školy.

Kontrolovaný subjekt mal v ŠkVP vypracovaný **vnútorný systém kontroly a hodnotenia** so zameraním na hodnotenie žiakov a hodnotenie PZ. Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov pre jednotlivé vyučovacie predmety boli vymedzené v plánoch činností MO a prerokované na ich zasadnutiach, ako aj v pedagogickej rade. Určený systém hodnotenia žiakov rešpektoval príslušné metodické pokyny na hodnotenie žiakov základnej školy a žiakov s MP. So spôsobom hodnotenia boli žiaci oboznámení na začiatku školského roka na triednických hodinách a ich zákonní zástupcovia na úvodných triednych zasadnutiach. Informácie o vzdelávacích výsledkoch žiakov boli poskytované ich zákonným zástupcom pravidelne prostredníctvom žiackej knižky, ale aj ústnymi pohovormi na triednych aktívoch. V prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu alebo správania žiakov škola bezodkladne informovala zákonných zástupcov preukázateľným doručením písomných oznámení, ako aj formou individuálnych rozhovorov. Plán vnútornej kontroly mala škola podrobne vypracovaný vo forme mesačných plánov, v ktorých boli okrem hospitačnej činnosti zadefinované aj spôsoby kontroly zamerané aj na ďalšie oblasti súvisiace s edukačným procesom²⁷. Vedúci PZ vykonávali hospitačnú činnosť v súlade s plánom vnútornej kontroly školy, čo vyplynulo z predloženej dokumentácie. V 1. polroku školského roka 2023/2024 vykonali spolu 26 hospitácií s vopred stanovenými cieľmi kontroly²⁸. Zistenia z realizovaných hospitácií vyhodnocovali s jednotlivými vyučujúcimi formou individuálnych rozhovorov. Nedostatky z hospitácií zaznamenané vedením školy boli vo veľkej miere zhodné so zisteniami ŠŠI. Kontrolou dokumentácie školy sa zistilo, že výsledky kontroly v zovšeobecnenej forme boli s PZ analyzované aj na zasadnutiach poradných orgánov,

²⁵ 3 metodické združenia (MZ) – MZ pre ročníky 1. – 4., MZ pre ŠT variant A, MZ pre ŠT variant B, C a 2 predmetové komisie (PK) – PK spoločenskovedných predmetov a PK prírodovedných predmetov.

²⁶ uplatňovanie aktivizujúcich metód a foriem práce v edukačnom procese; diagnostika úrovne vedomostí žiakov prostredníctvom vstupných a výstupných previerok vo vybraných predmetoch; vymedzenie kritérií hodnotenia a klasifikácie žiakov; analýza a vyhodnotenie správania a výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov; efektívnosť vytvorených podmienok pre vzdelávanie žiakov v bežných i špeciálnych triedach; príčiny školského neúspechu žiakov; organizačné zabezpečenie plánovaných aktivít školy a pod.

²⁷ Bezpečnosť školského prostredia; činnosti záujmových útvarov; vykonávanie pedagogického dozoru nad žiakmi a pod.

²⁸ Rozvoj sociálnych zručností žiakov; využívanie efektívnych metód výučby učiteľmi; rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov; adaptácia žiakov na školu a iné.

na ktorých následne k zisteným nedostatkom boli prijímané opatrenia²⁹ na ich odstránenie. Riaditeľka školy raz ročne realizovala hodnotenie PZ na základe stanovených kritérií, čo potvrdzovali predložené písomné záznamy.

Škola nerealizovala sebahodnotiace procesy ako systematickú plánovanú činnosť. **Autoevalváciu** však riaditeľka školy považovala za užitočný nástroj zvyšovania kvality práce školy a nie za ďalšiu byrokratickú záťaž. V riadenom rozhovore riaditeľka školy uviedla, že v rámci funkčného vzdelávania sa zúčastnila už 3 modulov rozširujúceho programu, o čom svedčilo aj jej vypracované manažérskej portfólio. Jej zámerom bolo po absolvovaní 4. modulu zameraného na evalváciu a autoevalváciu školy plánovane a cieľavedome zhromažďovať a vyhodnocovať informácie z jednotlivých oblastí s cieľom skvalitniť činnosť školy.

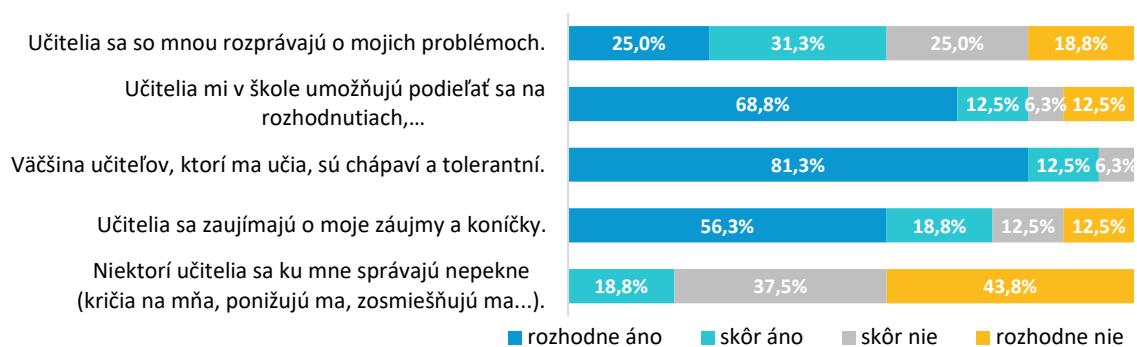
PZ sa prostredníctvom zadaného dotazníka vyjadrili, že v škole vnímajú **otvorenú klímu**. Podrobné výsledky dotazníka boli zaznamenané v Prílohe č. 1. Výsledky klímy školy vo veľkej miere zodpovedali vyjadreniam, ktoré zaznamenali PZ v dotazníku so zameraním na zistenie stavu ich pracovnej a osobnej pohody v školskom prostredí. Takmer všetci PZ (94 %) prejavili spokojnosť s prácou na škole a vo svojom povolání vidia prevahu výhod nad nevýhodami. Až 97 % učiteľov verí vo vlastné pedagogické schopnosti pri udržaní pozornosti žiakov, pri zabezpečení disciplíny a pri ich motivovaní. Avšak takmer dve pätiny vo svojej profesii často nezvládali záťažové situácie. Časť učiteľov prežívala stres pri riešení výchovných problémov žiakov (39,4 %), ale hlavne stres zo zodpovednosti za ich vzdelávacie výsledky (60,6 %). Menšia časť PZ vnímala rozsah svojich pracovných povinností ako záťaž (36,4 %), ktorá u niektorých z nich nepriaznivo vplývala na ich zdravie (15,1 %).

Vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi ŠŠI hodnotila na základe výsledkov dotazníka zadaného 16 žiakom 8. a 9. ročníka (*Graf 13*). Z odpovedí žiakov vyplynulo, že väčšina z nich mala s učiteľmi pozitívne sociálne vzťahy. Takmer všetci žiaci (93,8 %) považovali učiteľov za tolerantných a chápacích a tri štvrtiny žiakov (75,1 %) vnímali ich záujem o svoje záľuby a koníčky, avšak takmer polovica (43,8 %) vnímala nezáujem učiteľov rozprávať sa s nimi o ich problémoch. K zlepšeniu školy mala možnosť prispieť svojimi rozhodnutiami väčšina žiakov (81,3 %) a rovnaká časť charakterizovala správanie učiteľov voči nim ako korektné. V odpovediach žiakov bolo výrazným pozitívom kladné vnímanie sociálneho prostredia v triede a v škole. Všetci žiaci vyjadrili názor, že boli v triede spolužiakmi prijatí a takmer všetci žiaci (93,8 %) boli radi, že chodia do svojej triedy. Viac ako štyri pätiny žiakov (87,5 %) charakterizovali kolektív triedy ako dobrý a priateľský. Uvedené odpovede žiakov len potvrdili zistenia ŠŠI zo sledovaných hodín, na ktorých žiaci svojím disciplinovaným správaním a pozitívnymi vzájomnými vzťahmi výrazne prispievali k priaznivej klíme v triedach. Porovnaním odpovedí žiakov na otázky v oblasti motivovania k učeniu sa a postrehov ŠŠI zo sledovaných hodín boli však zaznamenané rozdielne zistenia. I keď takmer všetci žiaci uviedli, že ich učenie v škole zaujíma a vzdelávanie považujú za dôležité pre svoj ďalší život (93,8 %), na sledovaných hodinách bola napriek ich disciplinovanému správaniu ich vnútorná motivácia a záujem o učenie skôr zriedkavé. Približne tri štvrtiny žiakov (75,1 %) nepociťovalo na hodinách stres a polovica žiakov (50,1 %) nemala obavy zo zlej známky. Z odpovedí žiakov na otázky týkajúcich sa efektívnych stratégií využívaných učiteľmi vyplynulo, že takmer všetci (93,8 %) pozitívne vnímali snahu učiteľov o ich školskú úspešnosť a tiež snahu akceptovať ich individuálne schopnosti a vytvárať priestor na sebahodnotenie (75,1 %). Viac ako štyri pätiny

²⁹ Individuálne alebo skupinové doučovanie žiakov; uplatňovanie skupinovej práce; rozvíjanie sebahodnotiacich zručností žiakov, uplatňovanie zážitkového učenia a pod.

žiakov (87,6 %) uviedli, že majú možnosť v škole diskutovať a všetci zhodne prejavili názor, že hodnotenie učiteľmi im napomáha k tomu, aby vedeli v čom sa majú zlepšiť. Pozitívne vnímanie práce učiteľov však nie vo všetkých smeroch korešpondovalo so zisteniami ŠŠI. Vytváranie priestoru na diskusiu a efektívne formatívne hodnotenie bolo vyučujúcimi uplatňované iba na približne štvrtine sledovaných hodín a priestor na sebahodnotenie bol žiakom poskytovaný iba na dvoch pätinách hodín.

Graf 13 Vzťahy medzi žiakmi a učiteľmi z pohľadu žiakov

Podľa vyjadrenia PZ zo strany školy bola prejavovaná snaha o budovanie korektných **vzťahov so zákonnými zástupcami** s cieľom posilniť dôveru medzi školou a rodinou. V dotazníku týkajúcom sa menej úspešných žiakov (MÚŽ) sa PZ vyjadrili, že informujú rodičov o vzdelávacích výsledkoch žiakov osobne a aj na triednych aktívoch, na ktorých bola podľa vyjadrenia riaditeľky školy účasť rodičov v poslednom období uspokojivá. Takmer tri štvrtiny vyučujúcich (71,5 %) však uviedli, že časť rodičov o vzdelávacie výsledky svojich detí neprejavovala záujem a pri riešení ich školskej neúspešnosti neboli nápomocní. I keď viac ako polovica PZ (57,1 %) sa vyjadrila, že mimo triednych aktívov sa s rodičmi nestretávali, z vyjadrenia riaditeľky školy, ako aj z dokumentácie súvisiacej s realizovanými aktivitami školy vyplynulo, že škola pre žiakov a zároveň aj pre ich zákonných zástupcov organizovala v spolupráci s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR), regionálneho úradu verejnej starostlivosti (RÚVZ) a aj miestnou občianskou poriadkovou službou besedy. Zákonní zástupcovia boli tiež pozývaní na kultúrne aktivity školy napr. pri príležitosti Dňa Rómov a Dňa matiek. Riaditeľka školy charakterizovala komunikáciu školy s časťou zákonných zástupcov za obťažnú predovšetkým v oblasti zlepšenia vzdelávacích výsledkov žiakov, zabezpečenia pravidelnej školskej dochádzky, vytvárania vhodných podmienok pre učenie v domácom prostredí, ale aj v oblasti ďalšieho vzdelávania žiakov na stredných školách.

V dotazníku zadaného 62 žiakom 5. až 9. ročníka zameraného na **bezpečnosť školského prostredia** sa všetci respondenti vyjadrili, že sa v škole cítia bezpečne a radi ju navštevujú. Takmer všetci z nich (96,8 %) trávili prestávky rozhovorom so spolužiakmi, pričom približne tretina (33,9 %) priznala, že niekedy sa cez prestávky medzi spolužiakmi vyskytli aj nehody. Podľa takmer polovici respondentov (45,2 %) sa nevhodné správanie vyskytovalo aj na vyučovacích hodinách, ktoré bolo z pohľadu väčšiny žiakov (56,4 %) dôsledne riešené učiteľmi. Pri vzniknutých nezhodách žiaci voči vlastnej osobe pociťovali zo strany spolužiakov najčastejšie zámerné ignorovanie (58,1 %), ohováranie (32,3 %), vysmievanie (30,6 %), agresívne slovné útoky (22,6 %), ničenie osobných vecí (21 %), fyzické útoky (9,6 %) a ojedinele aj ohováranie a zastrašovanie prostredníctvom sociálnych sietí. Podľa odpovedí v dotazníku prejavy šikanovania pociťovala približne štvrtina žiakov (22,6 %), a to najčastejšie v triede počas vyučovania, cez prestávku a po alebo pred vyučovaním (4,8 %). Takmer dve pätiny žiakov

(38,7 %) pomohlo spolužiakovi, ktorému bolo ubližované. V odpovediach týkajúcich sa školskej dochádzky takmer tretina respondentov (30,6 %) v dotazníku priznala, že v škole vymeškala vyučovanie z vlastnej iniciatívy, no dôvodom približne desatiny žiakov bol strach z učiteľa alebo strach zo spolužiaka (12,6 %). Podľa vyjadrenia približne tretiny žiakov (37,1 %) boli neskoré príchody do školy zo strany vyučujúcich tolerované³⁰. Z rozhovorov s riaditeľkou školy a koordinátorom vo výchove a vzdelávaní vyplynulo, že sa správanie žiakov výrazne zhoršilo po pandémii ochorenia Covid-19 a po ich návrate z dištančnej formy vzdelávania. Žiaci boli citeľne agresívnejší voči sebe, ale aj voči zamestnancom školy. Postupne sa správanie žiakov dostávalo do normálu aj vďaka včasnému a dôslednému riešeniu výchovných problémov a tiež organizovaním preventívnych aktivít zameraných na predchádzanie závislosti na omamných látkach, zdravý životný štýl, šikanovanie a pod., ale aj organizovaním divadelných, hudobných a športových podujatí s cieľom prezentovať špecifické schopnosti rómskych žiakov. Pri edukácii žiakov boli na sledovaných hodinách zo strany vyučujúcich vytvárané vhodné pracovné podmienky, ktoré rešpektovali psychohygienické aspekty vyučovacieho procesu. Učiteľmi uplatňované výchovné štýly podporovali pozitívne vzťahy v triedach, vzájomnú toleranciu a tiež účinne eliminovali prejavy nevhodného správania žiakov.

V druhom polroku školského roka 2022/2023 škola evidovala 31 **MÚŽ** a 4 žiakov³¹, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku v nižšom ako 9. ročníku. V štúdiu v 2-ročnom učebnom odbore na neďalekej strednej odbornej škole pokračujú 3 z nich. V 1. polroku aktuálneho školského roka nepospelo 52 žiakov³² 1. stupňa, pričom kontrolovaný subjekt neevidoval MÚŽ v ročníkoch nižšieho stredného vzdelávania. V predchádzajúcom školskom roku najviac MÚŽ neprospievalo zo SJL, MAT, ANJ a na 1. stupni aj z VLA. Za školským neúspechom podľa vyjadrenia riaditeľky stojí málo podnetné a v niektorých prípadoch až nevyhovujúce rodinné prostredie, komunikačná bariéra, nedbalá školská dochádzka a nedostatočná predškolská príprava. Škola mala vypracovaný interný systém opatrení zameraný na eliminovanie školského neúspechu žiakov, v ktorom deklarovala realizáciu jednotlivých krokov³³, stratégie³⁴ a podporné opatrenia. Výchovno-vzdelávacími problémami MÚŽ sa pedagógovia zaoberali na zasadnutiach poradných orgánov školy a k zisteným nedostatkom prijímali opatrenia, čo aj potvrdzovali predložené zápisnice. Aj napriek nastavenému systému opatrení považovala riaditeľka školy počet MÚŽ na 1. stupni za vysoký. Negatívne hodnotila zrušenie 0. ročníka a dopad dištančného vzdelávania na zmenu postojov žiakov k učeniu. Podľa jej vyjadrenia predškolská príprava žiakov, ktorá však bola z dôvodu nezájmu zákonných zástupcov veľmi sporadická³⁵, nepripravuje túto skupinu žiakov na vstup do školy. K zabezpečeniu pravidelnej dochádzky detí predškolského veku a žiakov základnej školy, ktorá je pre túto skupinu žiakov

³⁰ Nízka úroveň schopnosti žiakov primerane pracovať s textom a porozumieť jeho obsahu sa prejavila aj pri administrovaní dotazníkov, preto bolo potrebné, aby školskí inšpektori ozrejmili žiakom niektoré pojmy a význam pojmov škálovania odpovedí.

³¹ 1 žiak 7. ročníka a 3 žiaci 8. ročníka.

³² 25 žiakov 1. ročníka, 25 žiakov 2. ročníka, 1 žiak 3. ročníka, 1 žiak 4. ročníka.

³³ 1. Monitoring žiakov (pedagogicko-psychologická diagnostika) – triedny učiteľ v spolupráci so školskou špeciálnou pedagogičkou a PA; 2. Identifikovanie príčin rizika – rozhovory s rodičmi a učiteľmi; 3. Podpora v škole – podporné opatrenia vo forme doučovania, stretnutie so školskou špeciálnou pedagogičkou; 4. Podpora z poradenského zariadenia, komunitným centrom, ÚPSVaR.

³⁴ Individuálne rozhovory so žiakmi a rodičmi; podporenie pozitívnej sociálnej klímy prostredníctvom aktivít zameraných na predchádzanie sociálno-patologických javov; zúčastňovanie sa na mimoškolských aktivitách; spolupráca s miestnym komunitným centrom; individuálny prístup a možnosť doučovania; byť žiakom k dispozícii v prípade ich potreby; prekonávanie jazykovej bariéry a pod.

³⁵ Deti predškolského veku dochádzajú do vzdialenej materskej školy a ich dochádzka je nepravidelná.

veľmi dôležitá, neprispieva ani možnosť ospravedlnenia rodičom na 5 (v materskej škole na 7) po sebe nasledujúcich dní, čo je podľa jej skúseností často rodičmi zneužívané. Riaditeľka školy ďalej uviedla, že všetci PZ sú dostatočne didakticky pripravení a spôsobilí na vzdelávanie týchto žiakov a vedenie školy vytvára PZ podmienky na ďalšie vzdelávanie v danej problematike. S týmto vyjadrením súhlasili 7 dopytovaní vyučujúci, ktorým ŠŠI zadala dotazník zisťujúci príčiny neprospievania a slabých vzdelávacích výsledkov žiakov. Školskí inšpektori realizovali aj rozhovory s 10 žiakmi vykazujúcimi slabé vzdelávacie výsledky. Oslovení učitelia za najviac využívané formy podpory MÚŽ vo vyučovacom procese označili opätovné vysvetľovanie učiva a formatívne hodnotenie, s čím v rozhovoroch súhlasili skoro všetci opýtaní žiaci. ŠŠI však na sledovaných hodinách zistila, že práve formatívne hodnotenie bolo najslabším článkom v činnosti PZ. Podľa väčšiny vyučujúcich bolo v edukácii žiakov uplatnené aj rovesnícke učenie (71, 4%), čo potvrdilo 80 % MÚŽ. Väčšina učiteľov ako jednu z uplatňovaných stratégií označila aj diferencovanie úloh, no žiaci túto skutočnosť nepotvrdili a ani ŠŠI tento spôsob podpory žiakov s výučbovými problémami na sledovaných hodinách nezaznamenala. K rozporu medzi odpoveďami vyučujúcich a žiakov došlo aj pri alternatíve doučovania, ktorú označili skoro všetci pedagógovia, pričom žiaci túto možnosť uvádzali len v minimálnej miere (20 %). Príčinu školského neúspechu učitelia videli predovšetkým v nepravidelnej školskej dochádzke. Žiaci však ako dôvod neúspešnosti zadávali nepochopenie učiva, čo úzko súviselo s ich jazykovou bariérou, ale aj učiteľmi preferovaným frontálnym vyučovaním, ktoré v dotazníku aj sami potvrdili. PZ vo svojich odpovediach deklarovali, že vedenie školy im umožňuje zdieľať príklady dobrej praxe na zasadnutiach poradných orgánov a vytvára priestor a podporu pre spoluprácu s odbornými zamestnancami pri tvorbe stratégií na pomoc MÚŽ, avšak prítomnosť PA na vyučovacích hodinách nepotvrdila viac ako polovica pedagógov a všetci opýtaní žiaci. Učitelia v prípade pokroku v učení proaktívne kontaktovali a informovali rodičov, s čím sa vo svojich odpovediach stotožnili aj žiaci.

Riaditeľka kontrolovanej školy v rozhovore uviedla, že v aktuálnom a ani v predchádzajúcom školskom roku neorganizovala kurzy pre fyzické osoby na získanie nižšieho stredného vzdelania. Vo výraznej miere vedenie školy svoju pozornosť venovalo tomu, aby škola bola otvoreným spoločenstvom učiteľom, rodičom a žiakom. Kultúru kontrolovaného subjektu pozitívne ovplyvňovalo množstvo organizovaných školských a mimoškolských aktivít³⁶ a projektov³⁷. V záujme skvalitnenia neformálneho vzdelávania mali žiaci možnosť zmysluplne tráviť voľný čas, rozvíjať si svoje schopnosti a talent činnosťou v záujmových útvaroch či zapájaním sa do rôznych literárno-dramatických súťaží.³⁸ Škola svoju rozmanitú činnosť prezentovala v školskom časopise „*Deti slnka*“ a taktiež nadväzovala a rozvíjala kontakty s inými organizáciami a inštitúciami³⁹. Verejnosti a zákonným zástupcom pravidelne poskytovala informácie o kultúrnom a spoločenskom dianí v škole prostredníctvom dostupných médií⁴⁰.

Výchovné poradenstvo v škole zabezpečovali 2 PZ, z ktorých jedna vykonávala poradenstvo pre žiakov v hlavnej budove školy a druhá na EP, kde boli zriadené výlučne ŠT. Špecializačné vzdelávanie zamerané na výchovné poradenstvo absolvovala iba jedna

³⁶ Celoslovenské súťaže – Dúha, Rómska paleta, krajské súťaže – Rómska pieseň, Divadelné Košice Jozefa Adamoviča 2023 – zlaté pásmo

³⁷ Vnímavá škola; Koalícia škôl za duševné zdravie; Národný športový projekt „Olympijsky odznak všestrannosti“.

³⁸ Tvorivé písanie, divadlo, Rómovia recitujú; Vesmír očami detí; Literárna súťaž v prednese poézie a prózy.

³⁹ Spojená škola Jarmočná; ŠZŠ Podolíneč; RÚVZ; polícia; zariadenie poradenstva a prevencie.

⁴⁰ Web stránka školy, Ľubovnianska televízia; školský časopis.

výchovná poradkyňa (VP). Na oboch pracoviskách mali poradkyne pre svoju činnosť vytvorené adekvátne podmienky vrátane IKT s prístupom na internet a intranet. Z výsledkov dotazníka, ktorý bol zameraný na výchovné poradenstvo žiakov 8. a 9. ročníka vyplynulo, že takmer všetci opýtaní (94,7 %) vedeli, kto je v škole VP a môžu sa na ňu obrátiť so svojimi ťažkosťami, pretože sa o ich problémy zaujíma. Pri riešení osobných alebo školských problémov pomoc VP vyhľadali takmer tri štvrtiny respondentov (73,7 %). Z vyjadrení VP a z predloženého *Plánu práce výchovného poradcu*, ktorý zahŕňal aj harmonogram vlastných konkrétnych úloh pre aktuálny školský rok vyplynulo, že činnosť poradenstva bola orientovaná na oblasť starostlivosti o žiakov, na poskytovanie informačnej a poradenskej intervencie zákonným zástupcom a v spolupráci so špeciálnou pedagogičkou aj na metodickú pomoc PZ pri riešení foriem výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP. O poskytovaných službách pre žiakov a ich zákonných zástupcov, ako aj o realizovaných aktivitách v oblasti poradenstva si VP viedli písomné záznamy v *Denníku VP*. S triednymi kolektívami uskutočňovali stretnutia a preventívne aktivity so zameraním na vytváranie pozitívnej klímy tried a vzťahov medzi žiakmi v škole i na predchádzanie a odstraňovanie rizikového správania žiakov, o čom nasvedčoval obsah predloženej písomnej dokumentácie VP, ako aj vyjadrenia žiakov v dotazníkoch. Preventívne činnosti VP organizovali v kooperácii s triednymi učiteľmi, školskými špeciálnymi pedagogičkami, koordinátorkou vo výchove a vzdelávaní, ale aj s odbornými zamestnancami poradenského zariadenia⁴¹, ÚPSVaR, RÚVZ⁴² a políciou⁴³. Stretnutia s odborníkmi z rôznych oblastí organizované VP v dotazníku potvrdili viac ako dve tretiny opýtaných žiakov (68,5 %). Pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní žiakov, ako aj pri riešení ich výchovných problémov VP participovali so školskými špeciálnymi pedagogičkami, PA, vedením školy i s ostatnými PZ. V prípade výchovných problémov navrhovali výchovné opatrenia⁴⁴, ktoré boli vedením školy akceptované. VP mali vytvorený **účinný systém poskytovania poradenstva** pri riešení osobnostných, vzdelávacích a sociálnych potrieb žiakov formou konzultácií s PZ, žiakmi a ich zákonnými zástupcami. Konzultačné hodiny boli zverejnené na webovom sídle školy. Účasť rodičov na stretnutiach s VP v dotazníku potvrdili takmer tri štvrtiny (73,6 %) respondentov. O poskytovanej poradenskej činnosti VP preukázateľne informovali všetkých PZ predkladaním štvrťročných a polročných správ, ktoré tvorili prílohu zápisníc z pedagogických rád.

Funkciu **kariérového poradcu** (KP) v škole vykonávala jedna z VP, ktorá spĺňala kvalifikačné predpoklady pre výkon pedagogickej činnosti, avšak neabsolvovala vzdelávanie zamerané na kariérové poradenstvo. Pre činnosť v oblasti kariérového poradenstva mala znížený základný úväzok učiteľa, upravený rozvrh hodín, počítač s prístupom na internet a intranet i samostatne vyčlenenú miestnosť. Mala stanovené konzultačné hodiny, ktoré boli zverejnené na webovom sídle školy. Z dokumentácie KP vyplynulo, že svoju činnosť uskutočňovala podľa vypracovaného *Plánu kariérového poradenstva* so zameraním na starostlivosť o žiakov v oblasti profesijnej orientácie a na poradenskú prácu so zákonnými zástupcami aj s PZ školy. Súčasťou plánu bol i *Rámcový návrh aktivít KP* na jednotlivé mesiace pre aktuálny školský rok. KP v rozhovore uviedla, že žiakom a ich zákonným zástupcom počas vymedzených konzultačných hodín zaisťovala poradenskú podporu pri výbere školy, pri postupnom ujasňovaní si predstáv o možnostiach ďalšieho štúdia a príprave na budúce

⁴¹ Preventívne aktivity – šikanovanie; Depistážny dotazník – vzťahové problémy medzi žiakmi 5. ročníka a pod.

⁴² Prednášky na tému: Pedikulóza; Hepatitída a pod.

⁴³ Besedy so žiakmi aj ich zákonnými zástupcami zamerané na predchádzanie sociálno-patologickým javom.

⁴⁴ Napomenutie, pokarhanie alebo znížená známka zo správania.

povolanie. Kontrola predložených písomných záznamov potvrdila, že pri voľbe ďalšieho štúdia poskytovala poradenstvo i žiakom so ZZ, MÚŽ aj žiakom zo SZP, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku. Z dotazníka pre žiaka zameraného na KP vyplynulo, že väčšina opýtaných žiakov (89,5 %) vedela, kto z učiteľov v škole je KP a mať takéhoto učiteľa v škole všetci žiaci považovali za dôležité. V rozhovore aj v dotazníku KP uviedli, že v spolupráci s poradenským zariadením realizovali diagnostiku profesijnej orientácie žiakov 8. a 9.ročníka⁴⁵, čo takmer všetci žiaci (89,5 %) v dotazníku potvrdili a uviedli, že o tom aká profesia alebo povolanie je pre nich vhodné sa dozvedeli na základe vykonaných testov. Rovnaký počet respondentov sa zúčastnil aj na osobnom rozhovore s KP, kde hovorili o možnostiach ich ďalšieho štúdia a výbere školy. Napriek tomu, nikto z opýtaných žiakov v dotazníku neuviedol, že im strednú školu odporučil psychológ z poradne na podklade testov alebo KP. Školu, na ktorej budú ďalej študovať, si takmer štyri pätiny žiakov (78,9 %) vybrali na základe vlastného rozhodnutia. V rozhovore aj v dotazníku KP deklarovala, že v oblasti profesijnej orientácie žiakov poskytovala ich zákonným zástupcom konzultácie a informácie o možnostiach ďalšieho štúdia ich detí, o typoch a druhoch škôl, študijných odboroch, ako aj o formách odborného, duálneho a technického vzdelávania. Tieto stretnutia rodičov s KP potvrdili takmer tri štvrtiny (73,7 %) respondentov. Odpovede v dotazníku tiež preukázali, že informácie o výhodách duálneho vzdelávania poskytnuté KP boli pre skoro štyri pätiny (78,9 %) žiakov úplné alebo postačujúce. Údaje nevyhnutné k profesijnej orientácii žiakov získavala KP z webových stránok stredných škôl, ako aj priamou konzultáciou so strednými školami. Metodickú pomoc súvisiacu s kariérovým poradenstvom jej poskytoval Národný inštitút vzdelávania a mládeže. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy výrazným pozitívom bola skutočnosť, že v posledných rokoch vzrástol počet žiakov, ktorí si ako strednú školu nevybrali súkromnú spojenú školu, ktorá má EP zriadené v blízkosti ich bydliska, ale stredné školy, ktoré sídli v centre mesta⁴⁶.

Školská koordinátorka vo výchove a vzdelávaní (koordinátor prevencie) plnila úlohy týkajúcich sa oblasti prevencie drogových a iných závislostí, ako aj šikanovania. Venovala sa plneniu úloh, ktoré vychádzali z požiadaviek národných programov zameraných na ochranu fyzického a psychického zdravia, prevenciu kriminality a zdravého životného štýlu. V aktuálnom školskom roku kontrolovaný subjekt vykonával v spolupráci s RÚVZ systematický monitoring, ktorý bol zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov⁴⁷ v správaní sa žiakov a príznakov šikanovania⁴⁸. Na základe vyhodnotenia dotazníka zameraného na prevenciu šikanovania škola zistila prítomnosť narušenia triednych vzťahov medzi jednotlivými žiakmi v 5. ročníku. Z rozhovoru s koordinátorkou a s riaditeľkou školy, ako aj z predložených písomných záznamov zo skupinových a individuálnych rozhovorov so žiakmi

⁴⁵ Diagnostika špecifik kariérového vývinu žiaka.

⁴⁶ V blízkosti rómskej osady je už niekoľko rokov zriadené EP súkromnej spojenej školy. Pri komplexnej inšpekcii vykonanej v subjekte v školskom roku 2018/2019 bolo šší zistené, že od školského roku 2013/2014 do 2017/2018 vzdelávanie v základnej škole ukončilo 88 žiakov, z ktorých iba 7, t. j. **8 %** pokračovalo v štúdiu v stredných školách v centre mesta, pričom ostatní začali navštevovať uvedenú strednú školu v mieste bydliska, čo nemalo pozitívny dopad na ich socializáciu. V posledných rokoch sa výrazne zvýšil počet žiakov, ktorí pokračovali v štúdiu na stredných školách v centre mesta - v školskom roku 2021/2022 to bolo **34,6 %** končiacich žiakov a v školskom roku 2022/2023 **53,6 %** končiacich žiakov.

⁴⁷ V spolupráci s RÚVZ vykonala v kontrolovanej škole prieskum formou dotazníka o informovanosti žiakov o alkohole, o jeho prístupe a užívaní (*žiaci potvrdili veľký vplyv reklamy, televízie a sociálnych sietí v tejto oblasti*), realizovala tiež celoškolské besedy o hygiene, preventívne programy v spolupráci s poradenským zariadením a políciou SR o bezpečnosti na internete a šikanovaní.

⁴⁸ Dotazník na prevenciu šikanovania v aktuálnom školskom roku škola zadala na 2. stupni 62 žiakom.

a zákonnými zástupcami vyplynulo, že výsledky monitoringu reálne vyhodnocovali a k zisteným nedostatkom prijímali konkrétne opatrenia, ktorých účinnosť ďalej sledovali⁴⁹.

V škole pôsobili dve **školské špeciálne pedagogičky**, jedna na plný úväzok v kmeňovej budove a jedna na čiastočný úväzok na EP. Svoju činnosť vykonávali v súlade s plánom práce. Analýza predloženej dokumentácie ich činnosti preukázala, že okrem individuálnych alebo skupinových intervencií, ktoré poskytovali na pravidelnej báze, vykonávali aj intervencie konkrétnym, stále tým istým žiakom. V spolupráci s triednymi učiteľmi zabezpečovali aj preventívno-výchovnú činnosť, ktorá bola poskytovaná všetkým žiakom ako súčasť výchovno- vzdelávacej činnosti. Podieľali sa taktiež na vypracovaní a aktualizácii IVP pre žiakov so ZZ, kompletizovali ich dokumentáciu, zabezpečovali rediagnostiku a podľa odporúčaní poradenských zariadení zabezpečovali pre žiakov kompenzačné pomôcky.

Individuálnu podporu žiakom so ŠVVP počas vyučovania poskytovali 3 PA v bežných triedach a 1 PA v ŠT. Na sledovaných hodinách, na ktorých boli prítomní, vo väčšine prípadov svojou činnosťou prispievali k prekonávaniu bariér v edukácii žiakov. Prácu PA koordinovali triedni učitelia a školské špeciálne pedagogičky. V kontrolovanej škole absentoval školský podporný tím, ktorý by prácu PA odborne podporoval, sprevádzal a pomáhal pri špecifickej podpore žiakov v riziku. Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že s cieľom koordinovať rozvoj inkluzívneho vzdelávania, bude v nasledujúcom školskom roku na škole zriadený školský podporný tím.

Riadenie školy bolo na veľmi dobrej úrovni.

PODMIENKY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Riaditeľka školy, ako aj zástupkyne riaditeľky školy získaným vzdelaním, dĺžkou praxe a absolvovaním funkčného vzdelávania spĺňali predpoklady pre výkon činnosti vedúceho PZ. Všetci PZ spĺňali kvalifikačné požiadavky pre výkon pedagogickej činnosti. **Odbornosť vyučovania** bola PZ zabezpečená na 92,6 %, pričom v triedach primárneho vzdelávania dosahovala 97,5 %, v triedach nižšieho stredného vzdelávania 70 % a v ŠT 100 %. V triedach primárneho vzdelávania bola neodborne odučená polovica hodín ANJ a etickej výchovy, v triedach nižšieho stredného vzdelávania boli neodborne odučené všetky hodiny cudzieho jazyka, INF, fyziky, CHE, etickej výchovy a techniky.

Hlavná budova školy bola situovaná v meste Stará Ľubovňa v časti Podsadek, ktorá sa nachádza na periférii mesta a kde už niekoľko desaťročí žijú s majoritou aj obyvatelia MRK. V minulosti školu navštevovali žiaci majority aj žiaci z MRK, avšak následkom demografického vývoja v tejto lokalite narastal v škole počet žiakov z MRK a zákonní zástupcovia majoritnej spoločnosti začali žiakov preradzovať a zapisovať do základných škôl v centre mesta. V dôsledku toho školu už niekoľko rokov navštevujú výlučne žiaci z MRK.

Edukácia žiakov prebiehala v 3 účelových budovách⁵⁰. V kmeňovej jednopodlažnej budove bolo celkom k dispozícii 5 tried, z ktorých 1 trieda bola zároveň prírodovedná učebňa, a 1 učebňa informatiky. V dvojpodlažnej kontajnerovej budove, ktorá bola situovaná v areáli kmeňovej školy a na totožnej adrese, sa nachádzalo 9 tried, z ktorých 1 trieda slúžila ako odborná jazyková učebňa. Krúžková činnosť bola zabezpečená v kmeňových triedach školy.

⁴⁹ Kontrolovaná škola na základe zistení prizvala odborníka z poradenského zariadenia, ktorý so žiakmi uskutočnil depistážny dotazník spojený aj s besedou zameranou na prevenciu a možnosti riešenia šikanovania. O výsledkoch dotazníka ich bude psychológ z poradenského zariadenia informovať a podľa potreby triedu 5. ročníka zaradí do preventívneho programu.

⁵⁰ Podsadek 140 – 1 kmeňová budova a 1 kontajnerová budova a EP, Stará Ľubovňa, Levočská 22.

Tento objekt nebol vybavený telocvičňou a hodiny telesnej a športovej výchovy vyučujúci realizovali v triedach alebo na blízkom mestskom ihrisku. V exteriéri školy bol vybudovaný altánok, ktorý využívali ako EKO učebňu na edukáciu predovšetkým prírodovedných predmetov, avšak vonkajšie priestory svojou rozlohou neumožňovali realizovať športové a telovýchovné aktivity. V hlavnej budove školy nebola zriadená školská jedáleň, žiakom bola poskytovaná strava formou stravných balíčkov. Vzhľadom na počet žiakov boli priestorové podmienky v hlavnej budove nepostačujúce, preto škola musela pristúpiť na dvojzmenné vyučovanie niektorých tried 1. stupňa, čo nie je optimálne pre dodržiavanie psychohygienických požiadaviek žiakov mladšieho školského veku. Žiaci na EP v centre mesta Stará Ľubovňa, v ktorom boli zriadené výlučne ŠT, mali k dispozícii 10 tried, relaxačnú miestnosť, čitateľskú miestnosť, cvičnú kuchynku pre žiakov, dielňu na vyučovanie PVC⁵¹, 2 učebne na PVC⁵², stolnotenisovú miestnosť a učebňu informatiky. Priestorové a materiálno-technické podmienky školskej dielne zriadenej v EP umožňovali rozvíjať manuálne zručnosti žiakov ŠT, čo malo pozitívny vplyv na plnenie obsahu vzdelávania predmetov zo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce. Toto pracovisko disponovalo tiež dostatočnými vonkajšími priestormi. Vyučovanie predmetu telesná a športová výchova učitelia realizovali v prenajatej telocvični strednej odbornej školy. Na tejto strednej škole bolo pre žiakov z EP zabezpečené aj stravovanie v školskej jedálni. Vstupné priestory s ohľadom na imobilné osoby boli upravené v 2 objektoch⁵³. Všetky pracoviská boli využívané efektívne podľa vypracovaných prevádzkových poriadkov a rozvrhov hodín.

Podľa vyjadrenia riaditeľky školy a aj fyzickou kontrolou bolo zistené, že kontrolovaný subjekt disponoval dostatočným množstvom **učebníc a učebných textov** schválených ministerstvom školstva. Okrem nich pedagógovia využívali vo výchovno-vzdelávacom procese aj vlastné pracovné materiály. Učebné priestory školy boli vybavené primeraným množstvom demonštračných a názorných učebných pomôcok vo vzťahu k obsahu vzdelávania a k plneniu UO jednotlivých predmetov. Všetky učebne boli vybavené funkčnou digitálnou technikou, interaktívnymi tabuľami, notebookmi alebo PC zostavami. Zistenia z hospitačnej činnosti však preukázali, že učitelia viedli žiakov k efektívnemu využívaniu IKT len na štvrtine hospitovaných hodín. V celom kontrolovanom subjekte bol pre žiakov, ako aj pre zamestnancov školy zabezpečený prístup na internet. Škola nemala k dispozícii dostatok funkčnej digitálnej techniky, ktorú by v prípade prechodu na dištančnú formu vzdelávania vedela poskytnúť žiakom. Pre žiakov, ktorým boli zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované ŠVVP, škola zabezpečila dostatočný počet kompenzačných a špeciálnych učebných pomôcok.

Riaditeľka školy vydala **školský poriadok** po prerokovaní v pedagogickej rade, ako aj v rade školy a zverejnila ho na verejne prístupnom mieste. Tento dokument bol vypracovaný v súlade s platným právnym predpisom a upravoval všetky zákonom stanovené podrobnosti. S obsahom školského poriadku boli žiaci preukázateľne oboznámení na začiatku školského roka a ich zákonní zástupcovia na úvodných triednych aktívoch. V dotazníku zameranom na bezpečnosť školského prostredia sa väčšina (91,9 %) respondentov vyjadrila, že s učiteľmi analyzovali pravidlá správania stanovené v školskom poriadku.

V školskom roku 2022/2023 kontrolovaný subjekt evidoval v rámci dochádzky žiakov celkovo 67 691 vymeškaných hodín (1. stupeň 32 889 hodín a 2. stupeň 34 802 hodín),

⁵¹ Práca s drevom, kovom a pod.

⁵² Šijacie stroje, žehlenie.

⁵³ Kontajnerová budova a EP, Stará Ľubovňa.

z ktorých bolo neospravedlnene vymeškaných 9 014 hodín (1. stupeň 4 061 hodín a 2. stupeň 4 953 hodín), a to najmä z dôvodu záškoláctva. V prípade 56 žiakov, ktorí neospravedlnene vymeškali viac ako 15 vyučovacích hodín v mesiaci, škola zaslala príslušnému orgánu štátnej správy a obci 109 oznámení o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky, pričom kontrolovanému subjektu bolo od príslušného orgánu štátnej správy a obci zaslaných len 6 spätných oznámení o riešení problému s dochádzkou týchto žiakov. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy bolo záškoláctvo riešené v súlade s platnými právnymi predpismi, ako aj v zmysle školského poriadku⁵⁴. Na konci školského roka 2022/2023 malo 21 žiakov znížený klasifikačný stupeň zo správania a riaditeľka školy uložila 22 žiakom výchovné opatrenia za porušenie školského poriadku najmä v súvislosti s neospravedlnenými hodinami.

V kontrolovanom subjekte nebol ustanovený **školský parlament**.

V **organizácii výchovno-vzdelávacieho** procesu boli rešpektované základné fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov. Bol dodržaný stanovený začiatok a koniec vyučovania, dĺžka vyučovacích hodín, organizácia vyučovania v popoludňajšom čase a organizácia prestávok.

Školské a mimoškolské činnosti subjekt realizoval na základe právnym predpisom stanovených náležitostí. Žiaci sa aktivít zúčastňovali na základe informovaných súhlasov zákonných zástupcov, plánu organizačného zabezpečenia a poučenia o bezpečnosti a ochrane zdravia žiakov.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na dobrej úrovni.

2 ZÁVERY

PROCES VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Na sledovaných hodinách sa žiaci podieľali na vytváraní priaznivej sociálnej klímy, a to predovšetkým rešpektovaním pravidiel a pozitívnymi vzájomnými vzťahmi. Vyučujúci svojím prístupom k žiakom a vysokým pedagogickým taktom prispievali k pozitívnej atmosfére a podporovali žiakov v ich osobných pokrokoch. V procese edukácie vhodne žiakov motivovali a pri sprostredkovaní a upevňovaní učiva využívali na podporu predstavivosti podnetné učebné pomôcky. Výrazným nedostatkom, ktorý negatívne ovplyvňoval komplexné vzdelávanie žiakov vrátane ich poznávacích a občianskych kompetencií, bola nedostatočná schopnosť žiakov verbálne sa vyjadrovať v slovenskom jazyku. Väčšina žiakov úspešne riešila úlohy jednoduchého charakteru zamerané na pochopenie a porozumenie preberanej témy, výrazné problémy mali pri riešení úloh vyžadujúcich si hľadať súvislosti, rozhodovať a tvoriť. V práci vyučujúcich si zlepšenie vyžaduje výraznejšie podnecovanie žiakov ku komunikácii, k vyjadrovaniu svojich pocitov, názorov, k vnímaniu a prezentovaniu úrovne vlastných vedomostí a zručností, ako aj ku kritickému mysleniu. Zlepšenie si taktiež vyžaduje uplatňovanie efektívneho formatívneho hodnotenia.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- rozvíjanie komunikačných kompetencií,
- zadávanie úloh na rozvoj vyšších myšlienkových procesov a kritického myslenia,
- rozvíjanie sebahodnotiacich zručností žiakov,

⁵⁴ Ukladanie výchovných opatrení na posilnenie disciplíny; zníženie známky zo správania.

- rozvíjanie občianskych kompetencií žiakov vytváraním príležitostí na vyjadrovanie a zdôvodňovanie vlastných názorov,
- uplatňovanie formatívneho hodnotenia,
- uplatňovanie diferencovania úloh.

Učenie sa žiakov v primárnom vzdelávaní bolo na málo vyhovujúcej úrovni.

Učenie sa žiakov v špeciálnych triedach bolo na priemernej úrovni.

Učenie sa žiakov v nižšom strednom vzdelávaní bolo na nevyhovujúcej úrovni.

RIADENIE ŠKOLY

Dokumentácia kontrolovaného subjektu vrátane pedagogickej a ďalšej dokumentácie a interných smerníc bola vypracovaná komplexne, v súlade s platnými právnymi predpismi a jasne stanovovala pravidlá na jednotný chod školy vo všetkých oblastiach. V základnom dokumente školy boli stanovené ciele výchovy a vzdelávania, pričom na plnenie väčšiny z nich boli vytvorené podmienky. Škola vhodne modifikovala UP posilnením predmetu SJL vo všetkých ročníkoch základnej školy vrátane ŠT pre žiakov s MP. Vedenie školy podporovalo vzdelávanie PZ, a to predovšetkým v oblastiach, ktoré vychádzali z potrieb školy. Efektívna bola činnosť MO, ktoré identifikovali nedostatky, prijímali opatrenia na ich odstránenie a následne overovali efektivitu zrealizovaných opatrení. Kontrolný systém vedúcich PZ zameraný na zamestnancov školy javil známky systematickosti a dôslednosti. Výsledky kontroly boli riaditeľkou školy analyzované na zasadnutiach poradných orgánov a k zisteným nedostatkom boli prijímané opatrenia. Prostredníctvom dotazníkovej metódy boli zistené pozitívne vzájomné vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi a žiakmi navzájom, čo sa ŠŠI potvrdilo aj na sledovaných hodinách. Škola mala vypracovaný interný systém opatrení zameraný na eliminovanie školského neúspechu žiakov, ktorý analyzovali v poradných orgánoch, avšak časť učiteľmi deklarovaných stratégií pri práci s MÚŽ sa na sledovaných hodinách nepotvrdila. Prostredníctvom záujmových útvarov a tiež organizovaním divadelných, hudobných a športových aktivít s cieľom prezentovať schopnosti rómskych žiakov škola vytvárala pre nich podnetné sociálne prostredie. Z odpovedí žiakov v zadaných dotazníkoch vyplynulo, že škola zabezpečovala pre žiakov a ich zákonných zástupcov efektívne výchovné a kariérne poradenstvo. Správanie žiakov bolo školskou koordinátorkou vo výchove a vzdelávaní monitorované okrem iného aj zaznamenanými skupinovými a individuálnymi pohovormi, k zisteným nedostatkom boli prijímané opatrenia a následne bola sledovaná ich účinnosť. Individuálne a skupinové intervencia, ako aj poradenstvo pre učiteľov, ktorí vzdelávali žiakov so ZZ, poskytovali na škole 2 školské špeciálne pedagogičky.

Riadenie školy bolo na veľmi dobrej úrovni.

PODMIENKY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

PZ školy spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti. Odbornosť vyučovania dosahovala 92,6 %. Materiálno-technické vybavenie školy vrátane učebníc bolo vzhľadom na počet žiakov dostatočné. Priestory školy na EP v centre mesta, kde sa vzdelávali výlučne žiaci ŠT, boli svojou rozlohou vyhovujúce a umožňovali realizovať vzdelávanie žiakov v súlade so ŠKVP. Z dôvodu nepostačujúcich priestorových podmienok pre výchovu a vzdelávanie žiakov v budovách v sídle školy musel kontrolovaný subjekt pristúpiť k dvojzmennému vyučovaniu, ktoré do značnej miery negatívne ovplyvňovalo vzdelávanie žiakov. V týchto priestoroch absentovala telocvičňa, školská jedáleň a školský dvor. V školskom

poriadku školy boli komplexne rozpracované všetky náležitosti podľa platného právneho predpisu.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na dobrej úrovni.

V kontrolovanom subjekte bola v školskom roku **2018/2019** vykonaná komplexná inšpekcia. Na základe komparácii zistení je možné konštatovať, že oblasť **riadenia stúpla z priemernej na veľmi dobrú úroveň a oblasť podmienok z priemernej na dobrú úroveň**. Výrazné zlepšenia boli zistené v oblasti riadenia, a to v úrovni vypracovania ŠkVP, v rozhodovacej činnosti, v činnosti poradných orgánov riaditeľky školy, v kontrolnej činnosti vedenia školy a v oblasti poskytovania VP. V oblasti podmienok došlo v škole k výraznému zvýšeniu odbornosti vyučovania v triedach nižšieho stredného vzdelávania, a to **z 43,21 % na 70 %**. V edukácii žiakov **bola úroveň ich učenia sa porovnateľná**. Zlepšenie bolo zaznamenané **v úrovni učenia sa žiakov v ŠT, ktorá stúpla z málo vyhovujúcej úrovne na priemernú**.

Kým v školskom roku **2018/2019** bolo ŠŠI v kontrolovanom subjekte zistených **10 porušení** v uvedenom čase platných právnych predpisov, **v aktuálnom školskom roku** bolo zistené **1 porušenie**.

Školská inšpekcia na hodnotenie škôl/školských zariadení používa tieto hodnotiace výrazy:

veľmi dobrý	– výrazná prevaha pozitív, drobné formálne nedostatky, mimoriadna úroveň
dobrá	– prevaha pozitív, formálne, menej významné vecné nedostatky, nadpriemerná úroveň
priemerný	– vyrovnanosť pozitív a negatív, priemerná úroveň
málo vyhovujúci	– prevaha negatív, výrazné nedostatky, citelne slabé miesta, podpriemerná úroveň
nevýhovujúci	– výrazná prevaha negatív, zásadné nedostatky ohrozujúce priebeh výchovy a vzdelávania

otvorená klíma školy

je charakterizovaná vzájomnou dôverou v učiteľskom zbore, súdržnosťou kolektívu, angažovanosťou učiteľov, demokratickým štýlom riadenia školy, pričom systém riadenia je pevný a stabilný

uzavretá klíma školy

je charakteristická nedôverou medzi učiteľmi a ich slabou angažovanosťou; v riadení školy je cítiť formalizmus, riaditeľ si udržiava odstup, chod školy a smerovanie školy sú učiteľom nejasné

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 35 ods. 4 zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (*vykonávanie činností VP a KP bez absolvovania špecializačného vzdelávania*).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie ŠŠI uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- a) kontrolnú činnosť výchovno-vzdelávacieho procesu zamerať na vytváranie priestoru pre rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov na všetkých vyučovacích hodinách a na uplatňovanie stratégií vyučovania, ktoré podporujú ich verbálny prejav,
- b) kontrolnú činnosť výchovno-vzdelávacieho procesu zamerať na rozvíjanie poznávacích kompetencií žiakov na úrovni vyšších myšlienkových procesov so zameraním na hodnotenie a tvorivosť a na rozvoj kritického myslenia,
- c) kontrolnú činnosť výchovno-vzdelávacieho procesu zamerať na rozvíjanie sebahodnotiacich zručností žiakov,
- d) kontrolnú činnosť výchovno-vzdelávacieho procesu zamerať na vytváranie priestoru pre diskusiu a prezentovanie vlastných názorov,
- e) kontrolnú činnosť výchovno-vzdelávacieho procesu zamerať na uplatňovanie diferencovania úloh pre žiakov na základe ich individuálnych schopností,
- f) kontrolnú činnosť výchovno-vzdelávacieho procesu zamerať na uplatňovanie formatívneho hodnotenia žiakov,
- g) zriadiť na škole školský podporný tím.

- 2. ukladá kontrolovanému subjektu v lehote do 12. 04. 2024 prijať konkrétne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa *vykonávania činností VP a KP bez absolvovania špecializačného vzdelávania* a predložiť ich Školskému inšpekčnému centru Prešov s uvedenými termínmi splnenia a menami zodpovedných zamestnancov.**

Správu o splnení prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Prešov v termíne do **28. 02. 2025**.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. ŠkVP
2. správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2022/2023
3. zápisnice zo zasadnutí rady školy
4. zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady
5. dokumentácia súvisiaca s činnosťou MO
6. rozvrhy hodín tried
7. rozvrhy hodín učiteľov
8. triedne výkazy
9. katalógové listy žiakov
10. školský poriadok
11. rozhodnutia vydané riaditeľom školy
12. dokumentácia školských špeciálnych pedagógov

13. dokumentácia VP
14. dokumentácia KP
15. dokumentácia školskej koordinátorky vo výchove a vzdelávaní
16. plán kontrolnej činnosti
17. záznamy z kontrolnej a hospitačnej činnosti
18. dokumentácia žiakov so ŠVVP
19. zápisnice z triednych aktívov
20. interné smernice
21. organizačný poriadok
22. doklady o získanom vzdelaní PZ školy
23. plán profesijného rozvoja
24. plán manažérskeho rozvoja RŠ
25. smernica k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov
26. dokumentácia súvisiaca s organizovaním školských a mimoškolských aktivít

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Školská inšpektorka: PaedDr. Mária Ferencová

Dňa: 13. 03. 2024

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:
PaedDr. Mária Ferencová
- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Ing. Viera Kičurová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 20. 03. 2024 v Prešove:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:

PaedDr. Mária Ferencová

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Ing. Viera Kičurová

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania)

Ing. Viera Kičurová, riaditeľka školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

PaedDr. Mária Ferencová, školská inšpektorka

.....

3 PRÍLOHY

1. **Klíma školy** (graf)
2. **Údaje o škole** (graf)

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti